

Verksamhetsberättelse 2018

INNEHÅLL

Inledning.....	4
Prioriterade områden under kongressperioden.....	5
Medlemskriterier och medlemsantal.....	8
Intressepolitisk verksamhet.....	10
Ögonforskning och ögonvård.....	16
Internationell samverkan och påverkansarbete.....	17
Medlemsutveckling och organisationsutveckling.....	21
Individstöd.....	23
Uppdragsverksamhet.....	30
Kommunikation.....	37
Beslutsorgan och granskning med mera.....	43
Personal och kansli.....	48
Slutord.....	51

Inledning

Synskadades Riksförbund, SRF, styrs av och representerar synskadade människor i Sverige. Vi har slutit oss samman i SRF för att utifrån tanken om alla människors lika värde gemensamt hävda synskadades rätt till delaktighet och jämlikhet på alla områden samt skapa social gemenskap och stödja varandra, så att vi kan leva ett aktivt och självständigt liv. SRF är en religiöst och partipolitiskt obunden organisation, som tar avstånd från all form av diskriminering.

Det var synskadade själva som bildade organisationen år 1889 under namnet De Blindas Förening (DBF). År 1977 ändrades namnet till Synskadades Riksförbund (SRF).

Alla medlemmar är anslutna till Synskadades Riksförbund, och väljer själva, genom sin medlemsavgift, var man vill utöva sitt medlemskap. Vi är en treplansorganisation med lokalföreningar, distrikt och riksförbund. Ett antal nationella branschföreningar är dessutom anslutna till riksförbundet.

SRF arbetar för mänskliga rättigheter, jämställdhet och likabehandling för alla. På bred front hävdar vi synskadades rätt till delaktighet. Vårt intressepolitiska arbete bedrivs av förtroendevalda och anställda i alla delar av SRF-organisationen. Vi vänder oss såväl till politiker och tjänstemän inom stat, regioner och kommuner, som till aktörer inom det privata näringslivet. Vi vänder oss också till den ideella sektorn och allmänheten. Med information och dialog kan vi skapa insikter och kunskaper som gör våra intressepolitiska krav mera begripliga. Vi finner stöd i vårt arbete i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som gäller i Sverige sedan år 2009.

Skeenden på internationell nivå påverkar oss synskadade i Sverige. Dessa frågor bevakas genom vårt medlemskap i European Blind Union (EBU) och World Blind Union (WBU). Särskilt viktigt är att vi bevakar och försöker påverka Europeiska Unionen (EU).

Genom positiva exempel visar SRF hur olika hinder kan övervinnas. Vi erbjuder individriktad service, såsom semesterresor med ledsagare, barnläger och juridiskt stöd. Vi vill också vara med och skapa så goda förutsättningar som möjligt för flyktingar med synskador som kommer till Sverige. Inriktningen för SRF:s arbete är att synskadade ska uppleva frihet i vardagen – vi ska själva ha makten över våra liv. Synskadades rehabilitering i Sverige behöver förbättras. Rehabilitering ger oberoende, och sådan självständighet ger styrka.

Grunden i vårt arbete är medlemmarnas samlade erfarenheter och kunskaper. Engagemanget och gemenskapen inom föreningen stärker

oss och gör oss bättre rustade att klara vardagen. Tillsammans utgör vi en stark och viktig organisation.

I denna berättelse vill förbundsstyrelsen överskådligt beskriva den omfattande verksamhet som SRF bedrivit år 2018. I vissa avsnitt finns jämförelsesiffror från år 2017 inom parentes. För resultat- och effektmätning av uppsatta mål samt ekonomisk redovisning med resultat- och balansräkning hänvisas till den enligt K3 upprättade årsredovisningen. Av denna framgår att SRF har god ekonomi. Styrelsen följer kontinuerligt förbundets ekonomiska utveckling genom tertialuppföljningar.

Prioriterade områden under kongressperioden

SRF:s högsta beslutande organ är kongressen, som hålls vart tredje år, och organisationsrådet, som ska sammanträda minst en gång om året. Kongressen beslutar bland annat om verksamhetsinriktning för de kommande tre åren, beslutar i stadgefrågor samt väljer förbundsstyrelse. Organisationsrådet är mera av ett informations- och diskussionsorgan, men gör också årliga uppföljningar av verksamheten och förvaltningen, och tar ställning till frågan om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter.

Kongressen 2017 beslutade om en verksamhetsinriktning för perioden 2018–2020 med huvudtema: Självständighet ger styrka.

Två områden är särskilt prioriterade:

- Påverkan för stärkt habilitering och rehabilitering
- Medlemsutveckling och organisationsutveckling med habilitering och rehabilitering i fokus

Dessutom ska ett medlemsforum för hela landet hållas under 2019. Det övergripande temat för detta forum ska vara ”Spräng gränserna”. Planeringen av vårt medlemsforum 2019 har pågått under hela år 2018.

Påverkan för stärkt habilitering och rehabilitering

Under året har en plattform för habilitering, rehabilitering och hjälpmedel tagits fram, där organisationens ställningstaganden inom området sammanfattas.

SRF har genomfört en enkätundersökning till landets syncentraler. Enkäten fungerade som en uppföljning av både SRF:s öppna jämförelse

från 2008 och SRF:s snabbenkät om vita käppen från 2013. Förutom frågor om hjälpmedelsförskrivning, hjälpmedelsavgifter, besöksavgifter, personalresurser och syncentralernas habiliterings- och rehabiliteringsverksamhet har frågor om nyanlända och asylsökande inkluderats. Enkätundersökningen bekräftar vår bild, att det finns stora utmaningar inom habilitering och rehabilitering för personer med synnedsättning. En av dem är bristen på likvärdighet, då stora skillnader finns vad gäller exempelvis väntetider, besöks- och hjälpmedelsavgifter samt vilka hjälpmedel som kan förskrivas. En annan utmaning är svårigheter att rekrytera ny personal och trygga en god kompetensförsörjning. Ytterligare utmaningar är den snabba digitaliseringen i samhället och fler synskadade som inte har svenska som modersmål.

SRF har deltagit med två representanter i styrgruppen för Svenskt kvalitetsregister för rehabilitering vid synnedsättning (SKRS). Registret syftar till att öka kunskaperna om olika rehabiliteringsinsatser samt att uppnå en mer jämlik, evidensbaserad och effektiv rehabiliteringsverksamhet vid landets syncentraler. Under 2018 har alla syncentraler, utom den i Uppsala, börjat registrera data i SKRS.

Under hösten har SRF tillsammans med bland annat forskare vid Linnéuniversitetet ansökt om projektmedel för forskning kring vinster med rehabilitering för personer med synnedsättning. Ansökan gjordes i samband med en särskild utlysning från Forte – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd. Om medel beviljas kan en eventuell projektstart ske andra halvåret 2019. Projektet kan dels använda redan befintlig data, som till exempel finns i SKRS, men också hitta andra metoder och instrument för att utvärdera ekonomiska och sociala effekter av en god rehabilitering samt generera bättre kunskaper om effekter av tidiga, förebyggande åtgärder för att stödja personer med synnedsättning.

Under året har tre arbetsgrupper, bestående av ledamöter av förbundsstyrelsen och tjänstemän från kansliet arbetat med habiliterings- och rehabiliteringsfrågorna. Grupperna har haft en gemensam kick-off i januari och en gemensam uppföljning i september.

Medlemsutveckling och organisationsutveckling

Under året har en arbetsgrupp, bestående av ledamöter från förbundsstyrelsen, kanslipersonal samt ett par distriktsombudsmän/verksamhetsutvecklare arbetat med medlems- och organisationsutveckling. Gruppen hade en kick-off i mars.

En långsiktig handlingsplan för medlems- och organisationsutveck-

ling för hela kongressperioden antogs av förbundsstyrelsen i september. Då uppdaterades även ansvarsmodellen för medlemsverksamhet.

En metod för att ge distrikten stöd i arbetet med medlems- och organisationsutveckling är att gruppen har delat upp distrikten mellan sig och har fungerat som bollplank eller mentorer.

Ett av målen för medlems- och organisationsutvecklingen som antogs av kongressen är att vi ska arbeta med kamratstöd som en metod för att rekrytera och engagera medlemmar. För riksförbundets del innebär det att vi har utbildat kamratstödjare i flera distrikt under året. Kamratstödsgrupper har också genomförts runt om i SRF. I övrigt har vi genomfört konferenser i de distrikt som så önskat med tema medlemsutveckling och även andra typer av insatser för styrelser och funktionärer.

En modell har tagits fram för bildande av nätverk som kan få ekonomiskt stöd av riksförbundet.

Kulturprojektet

Projektet ”Skapa loss” ska skapa arenor för medlemmarnas kultur- och hantverksutövande, genom att stötta lokal prova-på- och cirkelverksamhet samt genomföra inspirerande regionsammanskomster med kulturtema. Samarbetspartners är vår branschförening Synskadade konstnärers och konsthantverkarens förening (SKKF) samt studieförbundet ABF.

Projektet löper i tre år och finansieras genom bidrag från Synskadades Stiftelse. Projektet startade i september 2018, då en projektledare anställdes. En styrgrupp utsågs som sätter ramarna för projektet. Under projektets första månader har fokus legat på att nå ut med information om projektet genom interna kommunikationskanaler och telefonkontakt med samtliga distrikt. Projektledaren har också besökt 8 distrikt för att presentera projektet och väcka lokalt engagemang.

Medlemsforum 2019, Spräng gränserna

Förbundsstyrelsen satte i december 2017 en målsättning på 1000 deltagare på vårt medlemsforum, Spräng Gränserna som ska äga rum den 3–5 maj 2019 i Stockholm. En forumgrupp har arbetat tillsammans under året bestående av både förbundsstyrelseledamöter och kanslipersonal. De har planerat för aktiviteter så att medlemmarna ska få möjlighet att träffa andra, utmana sina gränser och prova på nya saker. Även en stor aktion på ”Plattan”, Sergels Torg, är planerad kring frågan om ledsagning. Tre informationsutskick har under året gått ut i organisat

ionen och en temasida har skapats på srf.nu. Mycket talar för att målsättningen på 1000 deltagare kommer att nås.

Medlemskriterier och medlemsantal

Medlemskriterier

SRF har synskadade och stödjande medlemmar. För att ha rösträtt på årsmöten och i liknande sammanhang ska man själv vara synskadad eller vara vårdnadshavare till ett synskadat barn som inte fyllt 18 år. Branschföreningarna kan dock ha egna regler kring detta. SRF har därtill ett fåtal juridiska personer som medlemmar. Dessa har inte rösträtt.

Som synskadad definieras den som på grund av synskada har väsentliga svårigheter att orientera sig eller att läsa vanlig text, eller har motsvarande svårigheter i det dagliga livet.

Som individ kan man vara medlem i vilken eller vilka lokalföreningar, distrikt och branschföreningar man önskar. Det är genom sin medlemsavgift som personen styr var medlemskapet utövas. Det går alltså bra att vara aktiv i flera delar av organisationen, exempelvis i två lokalföreningar, eller i en lokalförening och en branschförening. I riksförbundets totala medlemsantal räknas dock antalet individer (alltså inte antalet medlemskap).

Kongressen 2017 beslutade att familjemedlemskap ska införas för att underlätta för alla i en familj där minst en individ är synskadad. På grund av tekniska problem med vårt medlemsregister har dock familjemedlemskapet inte kunnat erbjudas. Detta kan ske tidigast från januari 2020.

Medlemsstatistik

2018-12-31 hade SRF 12 002 medlemmar, varav 8 585 var synskadade, 3 410 stödjande och 7 juridiska medlemmar. Andelen kvinnor var 64,3% och andelen män 35,7%.

Under 2018 minskade medlemsantalet med 90 synskadade och 35 stödjande medlemmar. 1 256 (1 097) personer blev medlemmar 2018. 429 (566) personer avled under året. 45 personer begärde utträde.

Åldersfördelning bland de synskadade medlemmarna 2018-12-31:

10-års åldersintervall	Antal	Procent
0–9 år:	66	0,77%
10–19 år:	206	2,40%
20–29 år:	282	3,28%
30–39 år:	398	4,64%
40–49 år:	507	5,91%
50–59 år:	731	8,51%
60–69 år:	1 067	12,43%
70–79 år:	1 736	20,22%
80–89 år:	2 354	27,42%
90–99 år:	1 186	13,81%
100–109 år:	44	0,51%
Okänd:	8	0,09%

Medlemsutvecklingen under de senaste tio åren:

År	Synskadad	Stödjande	Juridisk	Alla
2018 inkl. bransch	8 585	3 410	7	12 002
2017 inkl. bransch	8 675	3 445	7	12 127
2016 inkl. bransch	8 849	3 435	8	12 284
2015 inkl. bransch	8 580	3 157	7	11 744
2014	9 359	3 346	upp. saknas	12 705
2013	9 446	3 321	upp. saknas	12 744
2012	9 682	3 362	upp. saknas	13 044
2011	10 035	3 527	upp. saknas	13 562
2010	10 356	3 642	upp. saknas	13 998
2009	10 545	3 778	upp. saknas	14 323

Intressepolitisk verksamhet

Årets kraftsamling

Kampen för att få behålla schablonen i handikappersättningen var den enskilt största frågan första halvåret 2018, och här kraftsamlade vi verkligen! Det var en massiv insats från SRF:are runt om i hela landet, och metoder som användes var lokala möten med riksdagsledamöter, inlägg i sociala medier, mejl, insändare och debattartiklar samt inte minst vår namninsamling.

Den 27 februari samlades cirka 200 personer i snöyra och 12 minusgrader för ett möte på Mynttorget utanför riksdagshuset. Initiativtagare var SRF, och det hela var ett samarrangemang med Unga med Synnedsättning (US), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) och Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB). Vårt krav var att få behålla schablonbeloppen när handikappersättningen skulle bli till merkostnadsersättning. Här överlämnade SRF vår namninsamling med 2 716 namn till Marie Olsson (S), som företrädde riksdagens socialförsäkringsutskott. SDR hade också gjort en namninsamling med drygt 2 000 underskrifter, och även den överlämnades.

Dagen därpå medverkade vi i P1 Morgon, och ytterligare ett par veckor senare fanns vi med som förstanyhet i SVT Rapport.

SRF hängde i med politiska uppvaktningar för att förmå socialförsäkringsutskottet att skriva motioner för att ändra regeringens förslag. Det kom ett par sådana motioner och i maj blev det en extra snabbremiss. Slutligen blev det faktiskt ett enigt utskott som föreslog att schablonen skulle kvarstå för blinda och döva när handikappersättningen den 1 januari 2019 skulle ändras till merkostnadsersättning. Den 13 juni klubbades beslutet i riksdagen. Detta var en mycket stor intressepolitisk framgång för SRF!

Allmänt påverkansarbete och bevakning

Levnadsnivåundersökning

I juni blev SRF:s stora levnadsnivåundersökning bland synskadade klar. Den tog upp aspekter som arbete, hälsa och ekonomi. Bland annat kunde vi se att sysselsättningsgraden sjunkit från 53 procent i tidigare mätningar till att nu endast vara 47 procent. Resultat från undersökningen har bland annat förts fram i olika sammanhang under politikerveckan i Almedalen. Undersökningen var också grunden för ett möte med Arbetsförmedlingens generaldirektör i augusti.

Granskning av väntetider i ögonvården

En ny granskning av väntetiderna i ögonvården genom sammanställning av statistik gjordes under sommaren. Resultatet visar att väntetiderna har blivit längre både nationellt sett och i flera av landstingen/regionerna samt att det fortfarande finns stora skillnader mellan landstingen.

På nationell nivå har den genomsnittliga måluppfyllelsen för första besök i ögonvården minskat med 7 procentenheter sedan 2015 och med hela 17 procentenheter sedan 2012. Det är en majoritet av landstingen som visar ökade väntetider jämfört med de tidigare granskningarna. De tre landsting/regioner som klarade sig bäst var Gotland, Halland och Stockholm. De tre som hamnade längst ner på rankinglistan var Jämtland/Härjedalen, Sörmland och Örebro. Försämringarna i ögonsjukvården har uppmärksammats av IVO (Inspektionen för vård och omsorg). Långa väntetider riskerar att leda till synförsämringar i onödan, vilket är helt oacceptabelt. I en debattartikel i tidningen Altinget har SRF pekat på detta allvarliga problem.

Ledsagarservice

SRF verkar för en ledsagarservice av god kvalitet.

Både LSS-utredningen och utredningen om framtidens socialtjänst har pågått under året.

SRF:s förbundsordförande har, nominerad av Lika Unika och utsedd av regeringen, deltagit som expert i LSS-utredningen. Även Funktionsrätt Sverige har haft en expert i utredningen. Det har dock varit svårt att få utredaren att ta till sig de synpunkter som förts fram från funktionshinderrörelsens experter, varför de avgivit var sitt särskilt yttrande. SRF har också deltagit i Funktionsrätt Sveriges arbetsgrupp med syfte att bidra med underlag till LSS-utredningen och dess experter.

Under hösten sände SRF in en skrivelse till LSS-utredningen. I denna pekade vi på behovet av förändringar i definitionen av personkretsen, så att det kan säkerställas att gravt synskadade, blinda och dövblinda har rätt till LSS-insatser samt på vikten av att insatsen ledsagarservice utvecklas och blir mer träffsäker genom kompletterande stöd.

SRF har vid upprepade tillfällen sökt kontakt med den pågående utredningen av framtidens socialtjänst för att diskutera ledsagning. Vid två tillfällen har möten ställts in i sista stund från utredningens sida.

Färdtjänst och kollektivtrafik

I juni lämnade utredningen om samordning av särskilda persontransporter sitt slutbetänkande till Näringsdepartementet. Utredningen föreslår en helt ny lag om persontransporter, där färdtjänst och riksfärdtjänst ingår. SRF har besvarat remissen på slutbetänkandet. Vidare har SRF varit engagerat i Myndigheten för delaktighets översyn av kvaliteten inom färdtjänsten genom att delta på ett inledande dialogmöte, samt genom att uppmana medlemmar att delta i de dialogmöten som myndigheten anordnat för olika åldersgrupper av färdtjänstresenärer.

SRF har arbetat för att påverka Trafikverkets syn på hur den talade trafikinformationen på järnvägsstationer ska utformas. Bland annat hade vi ett möte på Trafikverket i Borlänge den 12 oktober med berörda tjänstemän. Vi protesterar mot Trafikverkets ambition att minska informationen genom högtalarutrop och ersätta dessa med talad information via pratorer eller appar. Vi har inget emot att man utvecklar användningen av pratorer och tillgängliga appar, men högtalarutropen behövs ändå så länge andra lösningar inte fullt ut fungerar bättre för alla.

Myndigheten Trafikanalys har fått i uppdrag av regeringen att kartlägga hinder för tillgänglighet och användbarhet inom kollektivtrafiksystemet för personer med funktionsnedsättning. SRF har träffat utredaren Tom Andersson, och också spridit information om och uppmanat medlemmar att delta i undersökningar som genomförts inom ramen för kartläggningen.

En delegation från SRF bestående av ledamöter från förbundsstyrelsen och personal på kansliet deltog på Persontrafikmässan i Stockholm 22–24 oktober. På mässan uppmärksammas aktuella trender inom allmän kollektivtrafik och färdtjänst.

Arbetsmarknad

Ett möte med Arbetsförmedlingens generaldirektör Mikael Sjöberg genomfördes den 22 augusti. Vi pekade här på några faktorer som kan ligga till grund för de sjunkande siffrorna vad gäller synskadades sysselsättningsgrad, bland annat den bristfälliga arbetslivsinriktade rehabiliteringen, negativa attityder och fördomar kring synskadades kapacitet samt täta omprövningar av stöd och de svårigheter att komma i kontakt med rätt handläggare på Arbetsförmedlingen som såväl arbetssökande som arbetsgivare upplever. Arbetsförmedlingens rutiner vid hanteringen av ansökningar om stöd såsom lönebidrag, bidrag till personligt biträde och arbetshjälpmedel behöver bli enklare och smidigare. Exper-

terna inom AF syn/döv/hörsel är viktiga och bör kopplas in tidigt.

Till Arbetsförmedlingens översyn av begreppet ”nedsatt arbetsförmåga” har SRF lämnat synpunkter. Ett begrepp som inte pekar ut individen som problemet bör tas fram. Mycket av vårt utanförskap på arbetsmarknaden har med strukturella faktorer att göra.

Digital tillgänglighet och syntolkning

SRF har fortsatt arbeta för att fler synskadade ska kunna ta del av information och utföra ärenden via internet och smarta telefoner. Bland annat har vi haft ett möte med Axfoods e-handelsansvariga där vi belyste vikten av att alla ska kunna handla.

Den 10 maj arrangerade vi vårt årligen återkommande dialogmöte med samtliga aktörer som har uttags- och insättningsautomater i Sverige.

Den 27 september hade vi ett möte med Filminstitutet eftersom det inte längre är möjligt för våra distrikt att söka bidrag för att arrangera syntolkningar av filmer som har ett förinspelat syntolkningsspår som tillhandahålls genom mobilappar. Det är viktigt att någon har ansvar för att apparna uppdateras med full tillgänglighet för synskadade.

Den 17 oktober deltog vi i ett seminarium om tillgängliga betaltjänster som Konsumentverket ordnade. Viktiga aktörer, såsom Bankföreningen och Klarna deltog. Efter mötet har uppföljningar gjorts med flera av aktörerna.

SRF har i SVT:s brukarråd tagit upp hur möjligheten att ta del av syntolkade program och uppläst text på ett användarvänligt sätt kan utvecklas.

SRF har följt processen kring införandet av EU:s webbtillgänglighetsdirektiv. Direktivet innebär i korthet att offentliga webbplatser och appar ska vara tillgängliga. Vi har besvarat departementspromemorian som låg till grund för genomförandet i Sverige. Den 13 november träffade vi generaldirektören för den nya digitaliseringsmyndigheten som får främjande- och tillsynsansvar för att direktivet följs.

Fysisk tillgänglighet

I samband med Transportstyrelsens översyn av förarutbildningssystemet för körkort B, har SRF pekat på behovet av att kunskapen om den vita kappen måste stärkas i teoriundervisningen.

SRF har bevakat Boverkets översyn av föreskrifterna för enkelt avhjälpna hinder samt följt arbetet i kommittén för modernare byggregler. SRF har deltagit i en referensgrupp för att ta fram föreskrifter till den nya lagen om bostadsanpassningsbidrag, som trädde i kraft den 1 juli.

Träff för politiker med synnedsättning

Den 23–25 februari anordnades en träff för synskadade politiker på Almåsa, där 14 politiker från sju olika partier deltog. Frågor av gemensamt intresse som lyftes fram var behov av att få material på likvärdiga villkor som andra och svårigheter att fullt ut delta vid politiska möten och arrangemang. Synskadades möjligheter att engagera sig politiskt blev en av de frågor vi bestämde oss för att ta upp i kontakterna med riksdagspartierna inför valet.

Almedalsveckan

För SRF har Almedalsveckan de senaste åren varit ett viktigt tillfälle för kontaktskapande, kompetensutveckling och intressepolitiskt påverkansarbete. Representanter från förbundsstyrelsen och personal från rikskansliet fanns på plats under hela politikerveckan i Visby. Delegationen deltog i seminarier och hade enskilda möten med olika sällsaktörer.

Våra representanter träffade företrädare för den ideella sektorn, facket och näringslivet, flera generaldirektörer och myndighetspersoner samt flera massmediala profiler. Ministrar vi mötte var Gustav Fridolin, Lena Hallengren, Alice Bah Kuhnke och Mikael Damberg. Bland alla de riksdagsledamöter vi mötte kan nämnas Anders Ygeman, gruppleddare S, Elisabeth Svantesson, ekonomiskpolitisk talesperson M, och Camilla Waltersson Grönvall, socialpolitisk talesperson M. EU-parlamentarikerna Max Andersson och Soraya Post samt partisekreterarna för KD, MP och L tillhörde också personer som SRF mötte i Almedalen. Det hela var en mix av inbokade och spontana möten.

Inför veckan gjordes en särskild broschyr att sprida: ”Jobben, pengarna och hälsan”, där vi lyfte fram de mest uppseendeväckande resultaten från SRFs stora levnadsnivåundersökning 2018. Vi ville bland annat uppmärksamma att sysselsättningsgraden bland synskadade minskar trots att ekonomin går på högvarv, och ge förslag på hur politikerna kan motverka detta.

SRF höll också ett eget miniseminarium i samarbete med ABF på temat ”Är digitaliseringen en möjlighet eller ett hot mot demokrati och lika rättigheter”. Här samtalade vår 1:e vice ordförande Niklas Mattsson med Post- och telestyrelsens generaldirektör Dan Sjöblom och riksdagsledamöten Teres Lindberg (S). Från SRF framhöll vi att det finns risk att synskadade hamnar i ett digitalt utanförskap om inte våra behov av tillgänglighet och användbarhet kan tillgodoses.

Valet och våra valfrågor

Som stöd till de olika organisationsleden inom SRF upprättades en handlingsplan inför de allmänna valen 2018 med valdag den 9 september. Ett gemensamt tema var ”Rätten att komma ut” i betydelsen synskadades rätt att kunna röra sig och vara delaktiga i samhället. Riksförbundet gjorde en broschyr för att uppmärksamma fyra viktiga förslag på nationell nivå: Att bilda ett nationellt kunskapscenter för arbetslivsinriktad rehabilitering, att förbättra LSS och införa ”synstöd”, krav på lagstiftning om god kvalitet i färdtjänsten samt krav på cyklars och motorfordons väjningsplikt för den vita käppen.

Den valgrupp som förbundsstyrelsen utsett, träffade under våren och försommaren olika företrädare för sju av riksdagspartierna. Förutom de fyra valfrågorna diskuterades också hur tillgänglig partiernas valinformation är, och vad som kan göras för att personer med synnedsättning ska kunna delta i det politiska livet. Vi spred information om mötena på en temasida om valet som lades upp på srf.nu.

Veckorna innan valet genomfördes en valstugeundersökning på temat ”tillgängligt valmaterial”. SRF:are gick ut och besökte partiernas lokala valstugor på 48 orter runt om i landet. Resultatet blev nedslående: Endast i 12 av 301 valstugor (4 procent) fanns information i något format som kan vara tillgängligt för synskadade. I många valstugor hänvisade valarbetarna till partiets hemsida. Undersökningen gav möjligheter att lyfta fram frågor som är viktiga för synskadade, såsom bristen på tillgänglig information och det faktum att en stor grupp av synskadade inte har tillgång till internet som informationskälla.

Barns rättigheter

Den 6 april hade SRF ett möte med Fredrik Malmberg, generaldirektör för SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten). Vi gav en bild av synskadade elevers skolsituation förr och nu, och pekade på att stödet till synskadade elever minskat. SRF befarar att detta kommer att leda till färre synskadade i högre studier och problem på arbetsmarknaden i framtiden. Vi pratade om punktskriftens betydelse, och poängen med att även vissa synsvaga elever får lära sig punktskrift.

Vi har deltagit i en referensgrupp gällande översyn av de tre skolmyndigheterna och förslag till ny struktur. Vid ett samtal med utredaren argumenterade vi för att Resurscenter Syn ska få erbjuda sina viktiga insatser till föräldrar och elever. Utredningens slutliga förslag var i enlighet med vårt önskemål.

I en referensgrupp som skulle ta fram förslag på hur elevhälsan kan

bli bättre på att bidra till att undanröja hinder för en inkluderande skolsituation poängterade SRF bland annat vikten av att elevhälsan samverkar med externa aktörer som Syncentral och SPSM.

SRF har lämnat yttrande över betänkandet Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling, Läsdelegationens betänkande Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället och Skolverkets remiss avseende förslag till allmänna råd med kommentarer om betyg och betygssättning.

Vi har deltagit i Regeringens Barnrättsdelegation, Nätverket för Barnkonventionen och Socialstyrelsens nätverk för barns delaktighet. Vi har också deltagit vid en workshop anordnad av EU-kommissionen gällande implementering av ett EU-direktiv kring övergrepp och kränkningar mot barn med funktionsnedsättning för att lyfta situationen för barn med synnedsättning i Sverige.

Projektet Idrott, aktivitet och hälsa

Arvsfondsprojektet om idrott, aktivitet och hälsa för barn och unga med synnedsättning har under projektets tredje och sista år arbetat intensivt med att slutföra skriftligt material samt de kompletterande filmerna. En slutkonferens planerades och genomfördes den 12 november. Konferensen innehöll information om projektets resultat och ett panelsamtal med Specialpedagogiska skolmyndighetens generaldirektör, Riksidrottsförbundets ordförande, Parasportförbundets generalsekreterare, Gymnastik- och idrottshögskolans rektor och en medarbetare från Folkhälsomyndigheten.

Ögonforskning och ögonvård

SRF samverkar inom Synfrämjandet med Svenska Ögonläkarföreningen, Optikerförbundet och Föreningen för synrehabilitering. Vid årets träff antog Synfrämjandet en något omarbetad stadga.

SRF har bidragit till ögonforskningen genom ett bidrag på 1 Mkr till Ögonfonden.

Internationell samverkan och påverkansarbete

Norden

På nordisk nivå sker samarbetet genom den nordiska samarbetskommittén (NSK). NSK består av ledare från synskadeorganisationerna i Norden. Inom det nordiska samarbetet finns även nordiska kvinno-kommittén (NKK) som fokuserar på kvinno- och jämställdhetsfrågor samt nordiska biståndskommittén (NBK) som arbetar med internationellt utvecklingssamarbete.

Ett nordiskt ungdomsarbete genom nordiska ungdomskommittén (NUK), återskapades vid NSK:s möte på Island 2015. I NUK representeras Sverige genom Unga med Synnedsättning (US).

Samarbetet inom NSK handlar i huvudsak om erfarenhets- och kunskapsutbyte kring situationen för synskadade i de enskilda länderna. Gemensamma ageranden kan också vara aktuella. Till exempel har kommittén skrivit till nordiska ministerrådet för att uppmärksamma problemen med betyggrundande prov, som elever med synnedsättning inte kan genomföra på ett likvärdigt sätt. Frågor kring European Blind Union (EBU) och World Blind Union (WBU) behandlas också inom det nordiska samarbetet.

Under året har två möten genomförts parallellt med NSK och NKK. Det första mötet ägde rum på Island den 10–11 april. Det handlade bland annat om ledarhundsverksamheten i de olika länderna. Vi kom också överens om att vi ska verka för att synskadade som besöker ett annat nordiskt land ska kunna få samma rabatter på synskaderörelsens konferens- och rekreationsanläggningar som inhemska synskadade får. Den 12 april besökte SRF-representanterna vår isländska systerorganisation och det nationella rehabiliteringscentret på Hamrahlid 17 i Reykjavik.

Det andra mötet ägde rum i Malmö den 22–23 oktober. Här diskuterades bland annat hur sopsortering kan göras enklare för synskadade genom märkning av olika sopkärl. Det efterlystes standardisering på detta område. Organisationernas förmåga att hantera sexuella trakasserier togs också upp.

Den 18–21 oktober anordnade SRF den utvidgade nordiska kvinno-konferensen. Det var egentligen Danmark som skulle vara värdland, men på förfrågan tog SRF över ansvaret tillsammans med dem. Konferensen ägde rum på Clarion Live i Malmö och fem kvinnor plus ledsagare från vardera landet i det nordiska samarbetet deltog. På program-

met stod bland annat föreläsningar och övningar i retorik, och att göra videor för sociala medier. Under konferensen ägnades mycket tid åt hur vi kan arbeta intressepolitiskt ur ett jämställdhetsperspektiv. Den svenska gruppens förslag om att göra en fördjupad studie över vilken typ av hjälpmedel kvinnor får i förhållande till män, väckte stort intresse.

Den 9 november hölls möte i NBK, och det följdes av en nordisk biståndskonferens på Fuglsangcentret i Danmark den 9–11 november. Konferensen samlade 28 deltagare. Sveriges delegation bestod av 7 personer. SRF anordnade ett seminarium om hur man kan använda målen i Agenda 2030 i det internationella arbetet för att främja rättigheter för blinda och personer med synnedsättning.

Europa

SRF har en ledamot, Ann Jönsson, i styrelsen för European Blind Union (EBU). Styrelsen har haft tre sammanträden under året – i Prag, Lissabon och Barcelona. EBU-styrelsen har arbetat utifrån den plan som antogs vid generalförsamlingen i London 2015. SRF har fortsatt att lyfta och aktivt driva jämställdhetsfrågorna i EBU. Det handlar både om ett mer jämställt ledarskap och om att uppmärksamma dessa aspekter i det intressepolitiska arbetet.

SRF har tillsammans med de nordiska synskadeorganisationerna initierat en utredning om att eventuellt flytta EBU:s kontor från Paris till Bryssel. Arbetet har pågått under 2018 och en rapport ska lämnas till EBU:s generalförsamling i Rom, som hålls i oktober 2019. Frågan om kontorets placering handlar ytterst om hur EBU på bästa sätt ska kunna driva påverkansarbete, nå många olika slags aktörer och ta egna initiativ.

SRF har genom EBU beviljats EU-medel under 2017 till 2019 för att driva projektet GEAR – Gender Equality Awareness Raising. I projektet samarbetar SRF med den österrikiska synskadeorganisationen Blinden- und Sehbehindertenverband Österreich (BSVÖ). Syftet med projektet är att lyfta jämställdhetsfrågorna inom EBU:s arbete och att poängtera nödvändigheten av att fler kvinnor tar plats i EBU:s styrande organ.

En kartläggning om hur det är med jämställdhetsarbetet inom EBU:s medlemsländer har genomförts och en rapport om detta arbete blev klar i slutet av maj. Till vår stora glädje har rapporten översatts till 14 språk.

I oktober genomfördes en workshop via skype för EBU:s valbered-

ning. Den blev mycket uppskattad särskilt av valberedningens enda kvinnliga ledamot. Resultaten från rapporten presenterades och några principer för hur valberedningen kan arbeta inför EBU:s generalför-samling antogs.

I november åkte två representanter från SRF, Karin Hjalmarson och Ulrika Norelius Centervik, till Wien och genomförde en kvinnlig le-darskapskurs för kvinnor från EBU:s medlemsländer. Deltagarna kom från sju länder. Särskilt uppskattat var passet om hur SRF har under-lättat, särskilt kvinnors, deltagande i organisationen genom att ändra mötesformer, såväl vid stora sammankomster som kongresser som vid styrelsemöten.

EBU:s påverkansarbete gentemot EU bedrivs inom ramen för den så kallade EBU Liaison Commission (LC). Håkan Thomsson har varit SRF:s representant i LC. Det årliga mötet med LC hölls i slutet av sep-tember i Obzor i Bulgarien. Här diskuterades bland annat den förestå-ende ratificeringen av Marrakeshavtalet, införandet av EU:s direktiv för tillgänglighet vad gäller webbsidor och appar, processen med det så kallade tillgänglighetsdirektivet samt frågan om tysta fordon. Former-na för EBU:s kampanjarbete har utvecklats i och med anställningen av en ny medarbetare vid EBU-kontoret.

EBU:s punktskriftsprojekt, där SRF ingått i styrgruppen, avslutades i början av 2018. Projektet tog fram ett antal rekommendationer riktade till EBU. Vi har deltagit i en arbetsgrupp med företrädare för EBU, Ita-lien och Danmark för att lägga förslag på hur dessa rekommendationer kan genomföras i EBU:s kommande strategiska plan.

Den 23–26 maj reste en delegation från SRF till Lettland. Dele-gationen besökte nordiska ministerrådets kontor i Riga där de träffa-de Daina Mezecka som arbetar som rådgivare och ska främja utbytet mellan Norden och Lettland. Huvudsyftet med Lettlandsresan var att besöka vår systerorganisation, på engelska benämnd Latvian Society of the Blind (LSB). Vi besökte också anläggningar för rehabilitering för synskadade i Jugla och Liepaja.

Globalt

I World Blind Union (WBU) har Ann Jönsson ingått i kvinnokomit-tén.

WBU:s nytillträdde kanslichef Jose Viera besökte Stockholm och SRF den 22–23 november. Huvudsyftet med besöket var att tillsam-mans med SRF träffa Sida för ett eventuellt stöd till implementeringen av Marrakeshavtalet i utvecklingsländer. Dessutom besökte Jose Viera

SRF-kansliet där han höll ett seminarium om WBU och träffade intressepolitiska handläggare.

Internationellt utvecklingsamarbete

SRF har under året bedrivit partnerskapsprojekt tillsammans med organisationer av personer med synnedsättning i Afrika, Latinamerika och Östeuropa. Arbetet samordnas av MyRight som får medel från Forum Syd. SRF har arbetat för att stärka våra partnerorganisationer och projekt genom ett aktivt partnerskap.

Parallellt med avtalskrivande för projektperioden 2018–2021 genomfördes också slutrapporteringen av projekten för 2015–2017.

Projekt för perioden 2018–2021

Tanzania

Ökad tillgång till inkluderande utbildning och sjukvård för personer med albinism och synnedsättning i nio distrikt i Tanzania.

Rwanda

Rwanda Union of the Blind ska stärkas som organisation. Ökat deltagande för personer med synnedsättning i ekonomiska och sociala aktiviteter i nio distrikt i Rwanda.

Nicaragua

Förbättra tillgången till inkluderande undervisning och integrering i arbetslivet för synskadade i Nicaragua för att i förlängningen förbättrar de synskadades levnadsvillkor. Synskadeorganisationen OCN ska också arbeta för att organisationen ska bli en stark påverkansaktör nationellt och lokalt i Nicaragua.

Bosnien-Hercegovina

Förbättra den långsiktiga hållbarheten hos synskadades regionala organisation i Sarajevo, USGKS, och andra organisationer för blinda inom Federationen genom utbildning, opinionsbildning och medvetandegörande.

Afrika-regionalt

Stärka kapaciteten hos African Union of the Blind (AFUB), Ghana Blind Union och Namiban Federation of the Visually Impaired att förbättra mänskliga rättigheter för personer med synnedsättning i Afrika genom att använda FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som påverkansverktyg.

Alternativ finansiering

Inom målet att se över möjligheterna att utöka antalet biståndsgivare för att utveckla SRF:s internationella utvecklingssamarbete genomfördes en förstudieresa till Myanmar i augusti. Förstudien möjliggjordes genom medel direkt från Forum Syd. Under resan studerades och utvärderades Myanmar National Association of the Blind. SRF träffade också representanter från bland annat Sida, Myanmars människorättskommission, Diakonia samt det nationella funktionshinderparaplyet.

Under perioden hölls också flera avstämningsmöten med Sida med anledning av deras översyn av inkludering av personer med funktionshinder.

Medlems- och organisationsutveckling

Jämställdhetsarbete

År 2018 har jämställdhetsarbetet koncentrerats på aktiviteter på nordisk och europeisk nivå.

Internt ekonomiskt stöd

Riksförbundet bidrar årligen med ekonomiskt stöd för att stärka SRF-organisationen.

Grundläggande administrativt stöd

Detta stöd ges för grundläggande behov av styrelsearbete, lokaler, förvaltningskostnader (inklusive viss personalkostnad), revisionskostnad, materialproduktion med mera. Bidrag kan endast sökas av distrikt och branschföreningar. Under

2018 beviljades femton distrikt och elva branschföreningar bidrag med totalt 1 700 tkr från denna stödform.

Behovsprövat rörligt administrativt stöd

Utöver det grundläggande administrativa stödet finns ett rörligt behovsprövat administrativt stöd till distrikten för kostnader för en ombudsman/verksamhetsutvecklare. Stödet har under 2018 beviljats fortlöpande. Det ges för täckande av lönekostnader, en schablonersättning på 50 tkr för hyra och andra omkostnader samt möjlighet att söka ett startbidrag för inköp av utrustning. Vid utgången av 2018 har detta stöd gjort det möjligt för 17 distrikt att anställa en ombudsman/verksamhetsutvecklare.

Stöd till organisationsutveckling

Detta stöd kan sökas av distrikt och branschföreningar. Stödet avser insatser för funktionärsutveckling, medlemsaktiviteter i hela verksamhetsområdet, tillgänglighetsåtgärder, köp av löneservice, stöd till ekonomiskt svaga lokalföreningar samt utveckling av nya organisationsformer. Under 2018 beviljades distrikt och branschföreningar 715 tkr i stöd.

År 2018 utgjordes endast 5 tkr av bidrag till ekonomiskt svaga lokalföreningar. Detta stöd söks av respektive distrikt. Syftet med den ordningen är att distrikten rimligen har bättre lokalkännedom än riksförbundet, och att distrikten ska ta ansvar för att verksamhet finns inom hela distriktets verksamhetsområde.

Projektstöd

Detta kan sökas av regioner, distrikt, branschföreningar och lokalföreningar, för arbete med de av kongressen prioriterade områdena. Under 2018 inkom ansökningar för 45 projekt, varav 42 beviljades stöd med totalt 1 Mkr.

Stöd till närstående föreningar

Detta stöd kan sökas av föreningar som inte är branschföreningar i SRF, men som ändå kan betraktas som närstående. 2018 beviljades SRF-seniorerna och Sveriges Ledarhundsförare bidrag med sammanlagt 90 tkr.

Funktionärsutbildning

Även 2018 genomfördes en kurs för synskadade egenföretagare. Kursen genomfördes i mars på Almåsa. Denna gång krävdes medlemskap i SRF samt att deltagarna skulle driva företag idag för att man skulle få delta.

Det var 17 deltagare på kursen. Några deltagare blev medlemmar i SRF för att kunna delta. Bland annat hölls ett uppskattat pass om marknadsföring för den som har liten budget. En grupp utsågs för att om möjligt hålla ihop deltagarna och starta ett nätverk för synskadade egenföretagare.

I slutet av september hölls en kurs för studieorganisatörer och kursanordnare. Cirka 20 personer från distrikt och branschföreningar deltog. Kursen hölls i samarbete med ABF.

Kursdeltagarna fick genomgå ABF:s cirkelledarutbildning. De fick också information om SRF Folkbildning.

Kompetensutveckling för distriktens ombudsmän/verksamhetsutvecklare

Fysiska fortbildningar har genomförts vid tre tillfällen. Den 16–17 maj var temat medlems- och organisationsutveckling. Tid fanns även avsatt för att utvärdera verksamheten samt diskutera vilka behov gruppen såg framöver. Den 25–26 oktober var temat habilitering och rehabilitering, SRF:s idrottsprojekt samt ett pass tillsammans med förbundsstyrelsen om ledsagning. Den 4–5 december behandlades verksamhetsplanering 2019. Ämnen som stod på programmet var ledsagning, hur man håller sig informerad om samhället samt hantering av trakasserier och kränkande särbehandling.

Två webinarier genomfördes under året med information om FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Agenda 2030 samt habilitering och rehabilitering. Som komplement till utbildningarna erbjöds även telefonmöten vid fem tillfällen med olika aktuella teman.

Individstöd

Juridiskt stöd

SRF har en jurist anställd som främst ger stöd till medlemmar i juridiska frågor som har anknytning till funktionsnedsättningen. SRF vill med denna verksamhet uppnå att synskadade kan hävda sin rätt att leva ett aktivt och självständigt liv.

Antalet nya ärenden har minskat något till 57 (65). 31 ärenden har gällt kvinnor och 26 män. En stor del av ärendena avser fortfarande ledsagning enligt LSS och socialtjänstlagen. Trenden är fortfarande densamma, att personer har blivit av med sina LSS-insatser, och att många precis som under flera år tidigare, fått radikalt minskat antal timmar ledsagning.

Utvecklingen är också att olika ärenden gällande socialförsäkrings-systemet ökar. Anmärkningsvärt är att antalet ärende gällande handikappersättning är så stort som 11 och i stor utsträckning koncentrerade till årets senare hälft. Det har då i många fall handlat om personer, som varit beviljade ålderspension i flera år där försäkringskassan nu har tagit beslut om att minska handikappersättningen.

Endast något enstaka ärende under året har gällt diskriminering och inget grundat på bristande tillgänglighet, vilket är anmärkningsvärt, eftersom den lagstiftningen fortfarande är ganska ny och dessutom skärptes den 1 maj 2018.

Rättighetsprojekt

I september drogs SRF:s rättighetsprojekt igång. Det är ett tvåårigt projekt som finansieras med medel från Synskadades Stiftelse.

Målet med projektet är att personer med synnedsättning ska få ökade kunskaper om vilka olika rättigheter man har utifrån gällande lagstiftning och få lära sig att göra ansökan om att få del av dessa rättigheter på ett korrekt och effektivt sätt efter vars och ens behov.

Projektets styrgrupp har haft kick-off och fastlagt projektets ramar. Två försöksdistrikt, SRF Älvsborg och SRF Skaraborg, har utsetts genom beslut av styrgruppen. Allt juridiskt kunskapsunderlag för utbildning av ideella rättighetsstödjare jämte ombudsmän rörande ansökan om LSS-ledsagning har analyserats. Marknadsföring av projektet har påbörjats i tidningen Perspektiv och Radio SRF. En temasida för projektet har utvecklats på srf.nu. Sidan innehåller bland annat projektledarens blogg om juridiken och annat praktiskt kring LSS-ledsagning, samt en översikt över juridiskt källmaterial som kan vara relevant för ansökan om LSS-ledsagning.

Verksamhet för synskadade med invandrarbakgrund

Synskadade invandrare ska få en god kontakt med SRF och på ett naturligt sätt inkluderas i vår verksamhet. SRF vill vara en del i att stötta och uppmuntra invandrare i processen att bli en del av det svenska samhället. Vi ska informera och ge synskadade invandrare verktyg att underlätta och påverka sin nya livssituation.

I maj genomförde SRF en integrationsskurs för synskadade kvinnor. Både kvinnor med invandrarbakgrund och kvinnor födda i Sverige deltog. En viktig del i kursen var erfarenhetsutbyte och diskussioner om bland annat kulturkrockar, jämställdhet och kvinnors rättigheter.

Två möten har genomförts med invandrarkommittén. Vid mötet i november diskuterades bland annat kommitténs roll samt alternativa arbetsformer som bygger på förstärkt samarbete med distrikten samt samarbete mellan berörda branschföreningar. Förbundsstyrelsen beslutade i december att avveckla invandrarkommittén.

Barn- och ungdomsverksamhet

Barnrådet

Barnrådet har haft en träff där man diskuterade vårt kommande Medlemsforum. En av rådets medlemmar har deltagit i inspelning av undervisningsmaterial om barnkonventionen för Utbildningsradion.

Kontakt nätet som för närvarande består av 6 unga vuxna faddrar med synnedsättning har löpande mejl- och telefonkontakt med SRF för uppdatering av fadderskapet.

Lägerverksamhet

En planeringsdag med sommarens lägerledare genomfördes den 26 maj. Ledarna deltog på en föreläsning om hur man hanterar och bemöter barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och en kurs i Hjärt- och Lungräddning.

Ett sommarläger för barn med synnedsättning genomfördes på Tve-tagården i Södertälje den 24–30 juni. Det var 34 barn och unga mellan 7 och 16 år som deltog på lägret.

Aktiviteter under veckan var paddling med kanot, bad, paddling med drakbåt, vattenskidor och klättring på klättervägg. Andra aktiviteter på gården var också allsång, sällskapsspel, pyssel och tonårssnack. Varje morgon var det samling för alla deltagare med sång och musik och presentation av dagens pyssel och aktiviteter.

Under veckan tränade barnen på egna uppträdande som visades upp sista dagen, det blev mycket sång och cirkuskonster. Sista dagen var det även grillning och disco.

Den 28–30 september samlades 14 barn och ungdomar på Tollare Folkhögskola tillsammans med 5 lägerledare och en ansvarig. Under helgen fick barnen prova på dans med dansgruppen ”Utmana” vars värdeord är att dans är till för alla oavsett funktionshinder. En dramapedagog utmanade barnen att lyssna till olika känslor och prova på att spela olika roller. Barnen fick även testa ”speedwriting”, att skriva sångtexter med fokus på olika ord och tid. Det hanns även med disco och lite allsång.

Språkresa

Tre flickor och fem pojkar åkte på SRF:s språkresa som ordnades för andra året i rad. Resan gick till Birmingham i England den 26 oktober–1 november 2018. Med sig hade ungdomarna 3 ledare/ledsagare och en ansvarig. Syftet med resan var att ungdomar med synnedsättning skulle få en chans att få åka på en språkresa och samtidigt få den hjälp och det stöd de behöver. Ungdomarna får även möjlighet att ta del av en annan kultur och träna engelska.

Idrottshelger

En idrottshelg i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten och Resurscenter syn genomfördes den 20–22 oktober. Årets vinteridrottshelg genomfördes den 22–25 mars.

Barnens SRF

En av våra medlemmar har skrivit en julkalendersaga till Barnens SRF på hemsidan. Hemsidan har kontinuerligt uppdaterats med relevant information om årets aktiviteter och läger.

Föräldraverksamhet

SRF var medarrangör och deltog i konferensen ”Livets möjligheter”. Det var en konferens som handlade om personer med flerfunktionsnedsättningar och anhöriga. 310 personer deltog den 23–24 april på Clarion Hotel vid Skanstull i Stockholm.

15 föräldrar deltog på föräldrakursen som genomfördes den 7–9 september, en blandad grupp föräldrar som hade barn från 2 år upp till 14 års ålder. Målgrupp var denna gång föräldrar till barn med svår synnedsättning eller blindhet utan ytterligare funktionsnedsättningar. Under helgen fick deltagarna prova på punktskrift, prata om bemötande och ledsagning, delta på en föreläsning om syntolkning och fick höra unga vuxna synskadade prata om sina erfarenheter som synskadade. Föräldrarna delade även sina erfarenheter med varandra.

Familjeveckan på Almåsa genomfördes den 9–13 juli för familjer där någon i familjen har en synskada.

Föräldrarnas Facebook-grupp har nu 203 medlemmar och är ett bra kommunikationsverktyg för både SRF och föräldrarna.

Ett särtryck med delar ur Perspektivs barn- och föräldraartiklar under 2018 har skickats tillsammans med information om årets barn- och föräldraverksamhet till våra barnmedlemmars familjer.

SRF Fritid, medlemmarnas egen resebyrå

SRF vill med denna verksamhet bidra till en mer aktiv fritid och möjligheter till rekreation för synskadade. SRF Fritid arrangerar semesterresor inom och utom landet för synskadade. Deltagarna betalar sina egna kostnader och SRF Fritid tillhandahåller ledsagare och tillgänglig information. För många ensamstående synskadade, eller par där båda är synskadade, är SRF Fritid en viktig möjlighet att åka på semester utan extra kostnad för ledsagning.

SRF Fritid har ett brukarråd för att inhämta synpunkter och idéer.

Två telefonmöten med brukarrådet har hållits under året.

På flera av resorna har vi i år kunnat utöka antalet ledsagare.

Under 2018 har vi genomfört följande resor med totalt 188 deltagare. 7 sol- och badresor, 4 storstadsresor, 3 bussresor i Europa, 1 flyg/buss till Island, 1 litteraturresa, 2 resor i minibuss, 1 cykelresa till Bornholm, 1 vandringsresa till Telemark, 1 fotbollsresa till London, 1 sparesa till Färna spa och 1 resa till London för medlemmar i åldern 2 –45 år. Vi har också stöttat en skidvecka och en fjällvandring.

En folder ”Att syntolka på SRF Fritids resor” har tagits fram i samarbete med en ledsagare/syntolk. Den har delats ut till alla ledsagare inför våra resor samt till seende SRF-personal och återfinns på srf.nu.

Bidrag till enskilda

SRF vill med denna verksamhet underlätta vardagen för synskadade individer med svag ekonomi.

Bidragsgruppen har haft möten tolv gånger under året. Alla som har ansökt om bidrag får besked om beslut via brev.

Under år 2018 har 540 personer sökt bidrag för olika ändamål från SRF. Av dessa beviljades 377 personer bidrag på sammanlagt drygt 1,7 Mkr. Könsfördelningen mellan kvinnor och män bland de sökande var 314 kvinnor och 226 män. 29 av dessa ansökningar gällde barn under 18 år.

Som jämförelse kan nämnas att år 2017 då 450 personer ansökte och 315 blev beviljade bidrag med sammanlagt cirka 1,2 Mkr. Könsfördelningen var då 265 kvinnor och 185 män.

Antalet ansökningar om bidrag för rekreation på Almåsa var 60 under året, och 44 (40) av dessa blev beviljade.

Sedan statistik finns tillgänglig (år 2008) har antalet bidragsansökningar ökat konstant för varje år. År 2008 var det 247 ansökningar att behandla, att jämföra med årets 540 ansökningar.

Vanliga ändamål man söker bidrag för är mobiltelefon, surfplatta eller dator som går att anpassa, tandvård, resor och rekreation.

Utbildningsstipendier

Inför hösten varje år delar SRF ut utbildningsstipendier ur fonder som är specialdestinerade för detta ändamål. År 2018 var det 15 personer som skickade in ansökningar om stipendier från de olika utbildningsfonderna. Där fanns totalt 68 000 kronor att dela ut. Sju personer (fyra män och tre kvinnor) fick stipendier på mellan 6 tkr och 11 tkr. Ytterligare två ansökningar kunde skickas vidare och beviljas från annat håll.

foto:Sofia Andersson

foto:Åsa Nilsson

Barn och unga med synnedsättning har inte alltid tillgång till en inkluderande idrottsundervisning. Den insikten blev startskottet till ett tre år långt inkluderingsprojekt, som avslutades med en konferens.

Vid mikrofonen, Fredrik Malmberg, generaldirektör från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Övriga deltagare, från vänster till höger: Johan Strid, Parasport Sverige, Per Nilsson, rektor på Gymnastik- och idrottshögskolan, Björn Eriksson, Riksidrottsförbundet, Pia Lindeskog, Folkhälsomyndigheten.

SRF besökte Almedalen i Visby och förde fram viktiga frågor. Fokus detta året låg på jobb, försörjning och hälsa. På bilden SRF:s intressepolitiska chef Neven Milivojevic som samtalar med politikern Anders Ygerman (S).

foto:Joachim Kåhlman

Hur är det att vara ledarhundsförare? Det fick sex ungdomar mellan 15 och 20 år känna på i juli i Ljungskile. Då arrangerade Synskadades Riksförbundet, med hjälp av Kustmarkens hundtjänst, ett prova-på-läger. På bilden gosar lägerdeltagaren Felicia Nordström med ledarhunden Zico.

foto:Joachim Kählman

foto: Jan Delvert

Under resan till Rom med SRF Fritid, besöktes en vingård. På bilden resenären Sigun Johansson som känner på druvklasarna.

Traditionsenligt anordnades på Tvetagården utanför Södertälje ett barn- och ungdomsläger. Deltagarna fick förutom sol och bad möjlighet att prova på att klättra på klättervägg, rida och åka vattenskidor. På bilden värmer Disa och MinMej upp inför det avslutande discot med egenhändigt gjorda hattar.

foto:Åsa Nilsson

Ni som lyssnar ni som ser – sluta upp att skära ner! skanderade talkörer under manifestationen på Mynttorget mot regeringsförslaget att avskaffa handikappersättningen. Det var en av de kallaste dagarna i februari som SRF arrangerade manifestationen tillsammans med Unga med Synnedsättning (US), Förbundet Sveriges Dövsblinda (FSDB) och Sveriges Dövas Riksförbund (SDR).

Detta kan jämföras med 2017 då fem personer (tre män och två kvinnor) blev beviljade stipendier på mellan 8 tkr och 10 tkr.

Resestipendier

Två gånger om året beslutar förbundsstyrelsens arbetsutskott om resestipendier för utbyte med synskadade i andra länder ur Lars Norrmans fond. Stipendier beviljas såväl individer som grupper.

På våren beviljades 234 tkr till 6 olika sökanden varav en gruppansökan och på hösten beviljades 152 tkr till 3 olika sökande varav en gruppansökan.

Synskadade med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Kongressen 2017 beslutade att förbundsstyrelsen under kongressperioden ska föra diskussioner om den ökande gruppen av personer med synskada och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF), och hur SRF ska arbeta i framtiden med denna medlemsgrupp.

Förbundsstyrelsen bjöd in fyra aktiva medlemmar med synskada och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för att föra en sådan diskussion den 27 oktober på Almåsa. Diskussioner fördes i så väl grupparbetsform som i storgrupp, och dokumentation finns som kansliet tar med sig i sitt fortsatta arbete.

Uppdragsverksamhet

Utbildning i punktskrift för vuxna med synnedsättning

SRF vill med denna verksamhet öka synskadades möjligheter att aktivt delta i samhället genom att öva upp ett nytt sätt att läsa och på så sätt få ett mera självständigt liv.

SRF får ett bidrag från Socialstyrelsen för att bedriva undervisning i punktskrift till personer som fyllt 18 år och som har en grav synnedsättning.

Under 2018 har fyra nybörjarkurser på vardera fyra dagar genomförts. De tre första kurserna arrangerades i samverkan med Wiks folkhögskola utanför Uppsala och den fjärde genomfördes på Almåsa havshotell.

23 personer, 13 kvinnor och 10 män, från olika delar av landet har fått undervisning och möjlighet till intensiv träning vid dessa kurstillfällen, det är en ökning med 6 personer från 2017. Det har upplevts positivt av deltagarna att på detta sätt ta del av undervisning på sin egen

nivå. Därför är det nödvändigt att lästräningsmaterial och metoder för undervisning så långt som möjligt anpassas till varje individ. Likaså är det viktigt med kontakter och stöd från kursledaren mellan kurstillfällena. Ett bra samarbete med syncentralerna har också bidragit till att några deltagare kunnat komplettera utbildningen på hemmaplan mellan kurserna.

En nybörjarkurs i musiknoter i punktskrift genomfördes den 23–25 november på Almåsa havshotell.

Den 7–9 december ordnades en inspirationshelg där vi samlade experter på punktskriftsområdet på Almåsa havshotell. Deltagarna erbjöds en unik chans att få svar på varför just punktskriften kan berika livet! Några exempel ur programmet: punktskrift på smarttelefon och platta, hur skriver man punktskrift? Hur gör man punktskriftsböcker och tidningar? Punktskrift som sångare och föreläsare, spel med punktskrift och punktskrift i hemmet. Vi hade gäster från Förbundet Finlands Svenska Synskadade som berättade om hur de bedriver punktskriftsverksamhet i Finland; ett utmärkt tillfälle att utbyta erfarenheter.

Den planerade nybörjarkursen i punktskrift för personer med dövblindhet 8–12 oktober, blev tyvärr inställd på grund av för få anmälningar. Men vi höll utbildning i punktskrift 19–20 september för personal på dövblindenheten i Lund. Tanken var att de själva ska komma igång att hålla i utbildningar på sina enheter i södra Sverige.

Även under 2018 har riksförbundet stöttat distrikt och föreningar i syfte att stimulera och öka intresset för punktskriften. Arrangemang med både ekonomiskt och praktiskt stöd från riksförbundet har genomförts av SRF Jönköpings län, SRF Uppsala län, SRF Västerås/kolbäcksdalen, SRF Lundabygden, SRF Västernorrland och SRF Jämtlands län, Synskadade Arabisktalande och RP-föreningen.

Under 2018 har vi gjort en extra satsning på att besöka landets syncentraler i syfte att öka intresset för punktskrift, samtidigt med en information om ledarhundar.

En positiv trend under 2018 är att studiecirkelverksamheten i organisationen fortsätter att öka på punktskriftsfronten. Likaså har efterfrågan på våra utbildningsmaterial ökat från syncentraler och folkhögskolor.

För att öka intresset för punktskriften redan i tidig ålder hade vi ett pass om punktskrift i föräldraverksamhetens konferens i början av september. Vi gav en snabbutbildning på punktskrift, vilket var mycket uppskattat.

För tolfte gången genomfördes den internationella uppsatstävlingen som ordnas av EBU (European Blind Union). Syftet är att lyfta fram hur punktskriften används runt om i världen. Varje land får delta med fem bidrag. SRF deltog i år med ett bidrag.

På rikskansliet får alla nyanställda en kortkurs i punktskrift. Det är viktigt för SRF:s seende personal att få en chans att förstå värdet av att ha ett läs- och skriftspråk. Målet är att alla i personalen hjälpligt ska kunna läsa en kortare text. Under året har 4 anställda fått sådan utbildning.

Utöver kursverksamheten har SRF under 2018 fortsatt att ge råd och stimulera intresse på punktskriftsområdet vad gäller tillgänglighet till information inom konsumentområdet såsom punktskrift på förpackningar, skyltar, anslagstavlor och mycket annat ute i den offentliga miljön.

SRF medverkar aktivt i den statliga punktskriftsnämnden och dess arbetsgrupper. Detta ger möjlighet till påverkan inom forskning, pedagogik och utarbetande av nya skrivregler inom punktskriftsområdet.

Den 17 december 2018 beslutade FN:s generalförsamling att utnämna den 4 januari till den årliga FN-dagen för punktskrift, vilket understryker punktskriftens betydelse!

Under 2018 utvärderade socialstyrelsen statsbidraget för viss verksamhet 2013–2017 där SRF:s punktskriftsverksamhet är en mottagare.

Rekreativ verksamhet på Almåsa

SRF tillhandahåller rekreativ vistelse i tillrättalagd miljö för enskilda synskadade på Almåsa Havshotell utanför Stockholm under sommaren samt vid påsk, jul och nyår.

Syftet med rekreativ verksamhet är att ge möjlighet till avkoppling och rekreation i en miljö anpassad till personer med funktionsnedsättningar, att skapa social gemenskap och ge möjligheter till erfarenhetsutbyte synskadade personer emellan. Det är inte ovanligt att personer får vänner för livet under rekreativ vistelsen på Almåsa. Rekreativ verksamhet finansieras, förutom av gästerna själva, med medel från Socialstyrelsen och flera fonder och stiftelser.

Påskrekreationen hade 101 övernattningar. Aktiviteter som genomfördes var promenad, korsord, påsk pyssel, kortspel, ”shop” (försäljning med specialpriser) och samvaro med personalen på Almåsa.

Under sommarperioden 20 juni–3 augusti har totalt 7 olika temaveckor genomförts: midsommarhelg, trädgårdsvecka, 2 lyxveckor, familjevecka, må bra-vecka och kulturvecka.

Under dessa veckor har 204 olika programpunkter, med 2–50 deltagare genomförts. Under perioden har Almåsa haft 1 900 gästnätter.

Jul och nyår hade rekreationen 429 gästnätter. Härlig julmat och nyårssupé var naturliga inslag. Dessutom ordnades julpyssel, klä granen, uppesittarkväll, promenader, disco, besök på Högmässa i Västerhaninge kyrka, coreträning, frågesport, bakning och nagelstudio.

Under 2018 utvärderade socialstyrelsen statsbidraget för viss verksamhet 2013–2017 där rekreativ verksamhet är en mottagare.

Ledarhundsverksamheten

Ledarhundsverksamheten är en uppdragsverksamhet där SRF också har viss myndighetsutövning avseende beslut om dispositionsrätt, samt tilldelning och återtagande av ledarhundar, enligt ledarhundslagen (lag 2005:340).

SRF vill med denna verksamhet ge synskadade personer möjlighet att leva ett självständigt liv. SRF:s mål är att tillhandahålla ledarhundar av god kvalitet till synskadade. Verksamheten omfattar inköp och tilldelning av ledarhundar, utbildning samt stöd och service, support och veterinärvård. Ledarhundarna ägs av SRF och tilldelas brukare med dispositionsrätt.

Antal ledarhundar

Under året har 40 ledarhundar inköpts. Två hundar bedömdes inte uppfylla hälsokriterierna för inköp, två hundar underkändes på slutprov med omprov 2019 och en hund reklamerades som garantiärende.

Samtliga hundar som slutprovats har testats för att vi ska se vilka allergener som hunden utsöndrar och i vilken mängd. Statistiken som vi hittills fått fram visar inte på några skillnader avseende hundras, färg eller kön, utan att skillnaderna i allergenvärden ligger på individnivå.

Av sammanlagt 42 tilldelningar (varav en var en ersättningshund från 2017 års garantiärende) med tillhörande leveranser har åtta hundar tilldelats förstagångsförare. Sex hundar som tilldelades var omplacementer (varav en senare pensionerades).

Vid årsskiftet fanns totalt 259 aktiva ledarhundsekipage.

Sammanlagt togs 41 (46) ledarhundar ur tjänst under året, varav 27 pensionerades (av dessa var tolv hundar 10 år eller äldre). 14 ledarhundar avlivades på grund av sjukdom eller krämpor, vilket är en minskning från 2017, då hälften av de 46 ledarhundar som togs ur tjänst avlivades. Införande av seniorkontroller och obligatorisk besiktning från 10 års ålder kan vara en anledning till att fler hundar istället pensioneras.

Ett beslut om återtagande av ledarhund fattades under 2018. Beslutet överklagades inte. Två beslut om att återta dispositionsrätten fattades. Inte heller något av dessa överklagades.

Ett överklagande gällande beslut om återtagande av dispositionsrätt 2017 fastställdes 2018 i Kammarrätten.

Ansökningar

27 ansökningar om dispositionsrätt kom in under året. Fem av dessa ärenden avslutades på grund av att ingen komplettering kom in eller av annan orsak. I två av ansökningsärendena inväntade vi vid årsskiftet fortfarande kompletteringar. Därtill har ett antal ”gamla” ledarhundsförare ställt sig på väntelista för ny ledarhund, då den tidigare ledarhunden tagits ur tjänst under året. 17 beslut om beviljande av dispositionsrätt fattades under året. Ingen ansökan fick avslag.

20 sökande väntade på beslut om dispositionsrätt vid årets slut. Ytterligare sex skulle höra av sig när de var redo för det hembesök som föregår kallelsen till informationskurs.

Anmälningar

Nio anmälningar (varav tre gällande samma ekipage), inkom under 2018. I fem av fallen rörde det sig om brister i handhavande kring rastning eller skötsel. Ett fall ledde till beslut om återtagande av hund. Därtill är ett antal ekipage under uppföljning på grund av övervikt hos hunden.

Väntelista

Vid slutet av året stod 52 personer på väntelistan för att tilldelas en ledarhund, varav ett mindre antal hade särskilda önskemål gällande hundras.

Genomförda kurser

Tre informationskurser har genomförts, en i januari, en i maj och en i oktober. Grundkurs 2 på Almåsa (6–9 månader efter leverans) har genomförts enligt plan, vid fem tillfällen under året.

Ett läger på tema ledarhund genomfördes i juni för intresserade ungdomar. Detta finansierades med gåvor från två stiftelser.

Ett 30-tal personer, samt ledsagare och personal från Syncentraler har deltagit på prova på-aktiviteter under året.

Brukarråd

Rådet består av 2 förbundsstyrelseledamöter, 2 representanter från Sveriges Ledarhundsförare (SLHF), 3 brukarrepresentanter som utses av förbundsstyrelsen samt berörda från SRF:s kansli. Brukarrådet har haft möten den 14 juni och den 18 oktober.

Framtida ansvar för verksamheten?

I september 2017 presenterade regeringen sin budgetproposition och angav i den att: ”Verksamheten med ledarhundar är i dag uppdelad och ligger på den ideella föreningen Synskadades Riksförbund, Socialstyrelsen och Myndigheten för delaktighet (MFD). För att få till stånd en mer ändamålsenlig hantering avser regeringen att samla verksamheten till MFD”.

På kongressen 2017 antogs en motion om att SRF aktivt ska arbeta för att behålla huvudmannskapet för ledarhundsverksamheten.

I februari fattade regeringen beslut om att MFD i samarbete med SRF ska göra en konsekvensanalys av ett överfört ansvar av de uppgifter som framgår av ledarhundslagen. Under året hölls därför ett tiotal möten med projektledare och konsulter från MFD. Sammanlagt har SRF ägnat drygt en månad av en heltidsanställning åt informationsmöten, granskning av rapportutkast och mailsvar till MFD. Vid möten med tjänstemän på socialdepartementet har SRF uttryckt kritik rörande tillvägagångssätt och innehåll i de utkast som MFD producerat.

I december hade SRF ett möte med MFD:s generaldirektör med flera. Det är uppenbart att SRF och MFD har olika bilder av ledarhundsverksamheten och hur den ska bedrivas. MFD:s konsekvensanalys lämnas till regeringen i mars 2019. SRF har under hösten påbörjat arbetet med en alternativrapport. Som ett led i detta har vi besökt Norges Blindförbund för att ta del av deras arbetsätt, kunskaper och erfarenheter.

På SRF:s hemsida finns en särskild informationssida med titeln ”Vad händer nu”, där aktuell information angående verksamhetsfrågan publiceras löpande.

Tillgängliga studiematerial inom folkbildningen

SRF erhåller statsbidrag via Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) för teknisk anpassning av studiematerial gällande personer med synskada och dövblindhet som deltar inom folkbildningen, som omfattar statsbidragsfinansierade studiecirklar samt långa och korta

kurser vid folkhögskolor. Denna verksamhet benämner vi SRF Folkbildning.

All teknisk anpassning görs i enlighet med Upphovsrättslagens undantagsparagraf, 17§. Inga avgifter tas ut av beställaren eller brukaren. Alla material som vi lämnar till brukaren är ett envägs lån och får behållas av brukaren så länge behov av materialet finns. De tal-, punktskrifts- och e-textböcker vi producerar överlämnas i filformat till Mynligheten för tillgängliga medier (MTM).

Vi har under året fått beställningar från tre folkhögskolor samt från fyra studieförbunds regionala och lokala avdelningar. Årets 72 (96) nyproducerade titlar är en minskning med 24 titlar jämfört med föregående år. År 2017 fanns en ökning på 1 titel jämfört med 2016. Antalet beställda bokexemplar var i år 1 434 (2 385), en minskning med 951 exemplar. Årets procentuella fördelning av beställda material är 97 (86) procent till studieförbunden och 3 (14) procent till folkhögskolorna.

Förutom att tekniskt anpassa tryckt text har vi även producerat syntolkad film, och vi har fortsatt med att försöka etablera e-textformatet E-PUB och därmed har formatet Textview inte längre den dominans vid valet av e-textformat som förut.

Under 2018 är daisy på CD-skiva fortfarande det som flest brukare väljer, men en ökning av SD-kort har märkts. 2018 har antalet nedladdningar via internet varit kvar på 2017 års nivå. Det är fler brukare än förr om åren som begär mer än ett läsmedia till exempel kombinationen talbok och e-text.

Anslaget för år 2018 har inte förbrukats fullt ut. Detta beror främst på effektiv och billig produktion, men också att efterfrågan har minskat.

Vi har medverkat i ett flertal sammanhang i syfte att informera och uppmuntra enskilda synskadade och personer med dövblindhet direkt eller indirekt att utnyttja vår verksamhet. Vi har kontaktat flertalet av studieförbunden och har deltagit i ABF:s nationella forum i Stockholm. Vi har medverkat vid punktskriftsverksamhetens introduktionskonferens i december och haft kontakt med distrikt, lokalföreningar, Unga med Synnedsättning och Förbundet Sveriges Dövblinda och deltagit i olika arrangemang. Vi har ”puffat” för vår informationsfilm på sociala medier om folkbildningsverksamheten och vikten av att den utförs av en folkrörelseorganisation.

Vi har försett MTM:s databas Legimus.se med samtliga nyproducerade titlar på talbok, talbok med text, e-text och punktskrift. Dessa böcker blir tillsammans med annotationerna tillgängliga för landets

alla talbokslåntagare via folkbiblioteken och hemsidan legimus.se samt därmed även tillgängliga för medborgare i de länder som skrivit under Marrakeshfördraget. Vår egen produktion finns i vår digitala databas ASTA som finns tillgänglig på riksförbundets hemsida. Vår produktion visas även i den nationella biblioteksdatan Libris.

Kommunikation

Bilden av SRF i vår interna och externa kommunikation ska ha sin utgångspunkt i de av förbundsstyrelsen fastlagda värdeorden: alert, varm och klok. Kommunikationen utgörs av information och dialog. Men hit hör också marknadsföring i syfte att stärka Synskadades Riksförbund som ”varumärke” samt att visa på möjligheter att stödja organisationen ekonomiskt.

En övergripande kommunikationsstrategi har under året tagits fram och antagits av förbundsstyrelsen. En varumärkesmanual är fastslagen av ledningsgruppen. Det har tagits fram en förenklad version av kommunikationsstrategin och den grafiska profilen till stöd för distrikten och lokalföreningarna.

Våra medier

Vår webbplats www.srf.nu

Webbplatsen har en viktig roll i Synskadades Riksförbunds kommunikation. Den uppdateras ständigt med såväl nyheter som övrig förbundsinformation. Distrikt, lokalföreningar och branschföreningar erbjuds att ha sina hemsidor under srf.nu.

Antalet besökare på hemsidan ökade med 32,71 procent under 2018 jämfört med året innan. 2018 hade hemsidan 92 000 användare som besökte hemsidan vid minst ett tillfälle under året. 2017 besökte 69 000 användare hemsidan åtminstone en gång. De flesta besökare använder en dator, följt av mobiltelefon och ”padda”. Allt fler använder mobiltelefon när de besöker srf.nu.

SRF Perspektiv

Förbundetidningen SRF Perspektiv har under året utkommit med sex nummer på svartskrift, punktskrift, daisyskiva och i elektronisk form. Ett urval av artiklarna har även publicerats på webbplatsen.

Under året har en läsarundersökning genomförts. Där framkom att en majoritet av läsarna var nöjda med tidningen, både innehåll och utformning. Flera påpekade att de uppskattade tidningen efter att den fått ny grafisk form.

Under året har Perspektiv haft två temanummer. Nummer ett med tema ”Alla är olika”, där flerfunktionshinder var i fokus, och nummer två där tema var ”Arbetslivet för personer med synnedsättning”. I juni avslutade redaktören Therese Selén sin tjänst, och en frilansande redaktör kopplades då in.

Radio SRF

Radio SRF är vår egen webbradio och podcast. Produktionen sker i vår egen studio i Enskede. Under 2018 gjordes bland annat direktsändning från organisationsråden.

Radio SRF:s podcast har fortsatt att utkomma regelbundet med ett program i stort sett varje vecka med undantag för sommaren. Programmen är 15–30 minuter långa och varje program har cirka 450 lyssnare. Direktsändningarna har avlyssnats av cirka 40 personer.

Veckoprogrammen går att lyssna på via hemsidan samt via podcast-appar för smarta telefoner. Ett mejl skickas också till alla medlemmar som angivit e-postadress med en direktlänk för att lyssna på veckans program.

Oboj

SRF:s barn- och ungdomstidning Oboj utkom med 2 nummer på cd-skiva 2018. Vi har påbörjat en omställning till digital leverans av tidningens innehåll genom att mer regelbundet lägga ut enskilda reportage i poddform. För att säkerställa att reportagen även når de barn som fortfarande vill ha Daisy-skivor kommer reportagen skickas ut på en samlingsskiva ungefär 2 gånger per år. Oboj har cirka 350 prenumeranter i åldern 6–18 år. All produktion av tidningen görs på kansliet även om frilansjournalister används för vissa reportage.

Oboj producerade en julkalender i 24 avsnitt som lades ut på webben och som podcast. Kalendern ”Var är Alice?” skrevs av Sara Shamloo Ekblad och lästes in av skådespelaren Malin Halland.

I Selen

Tidningen I Selen skickas till alla personer som har dispositionsrätt för ledarhund, även om man inte fått sin första hund ännu. Under året utkom fyra nummer av tidningen på Daisy och som podcast samt transkriberad till textformat på webben och på punktskrift till ledarhundsförare med dövblindhet.

Tidningen är ledarhundsverksamhetens officiella informationskanal, och är ett viktigt sätt att hålla ledarhundsförarna informerade. All

produktion av I Selen inklusive CD-bränning och distribution görs på kansliet.

Thomssons nyhetsbrev

Sedan år 2013 utger förbundsordförande Håkan Thomsson ett elektroniskt nyhetsbrev som publiceras på www.srf.nu. Det går även bra att prenumerera på nyhetsbrevet via e-post.

År 2018 utkom nyhetsbrevet med 16 nummer.

Facebook

Vår sida på Facebook (facebook.com/synskadadesriksforbund) har cirka 4 400 följare.

Twitter

På mikrobloggen ”synskadade” på Twitter förmedlar förbundet länkar till hemsidan, relevanta nyheter och annat som intresserar följarna. SRF hade vid årsskiftet drygt 1 700 följare.

Youtube

Youtube används som en bank för Synskadades Riksförbunds filmer. Kontot följs av få, men används som en landningsplats för att hålla filmer vid liv under en längre tid, och för att ge tillgängliga versioner av filmer som vi postar i andra kanaler.

Instagram

Bildbloggen Instagram har ökat starkt och vid årsskiftet hade vi cirka 700 följare. Med namnet ”Synskadade” lägger förbundet ut syntolkade bilder kopplat till korta budskap, ofta med en ”bakom kulisserna-känsla”. Uppdateringar på Instagram kan delas på Twitter och Facebook.

Massmedia

Om oss i medierna

På Punktskriftsdagen (World Braille Day), Ledarhundsdagen och Vita Käppens dag var mediegenomslaget bra. Protesterna mot regeringsförslaget att skrota handikappersättningen återgavs i medierna under vintern och våren.

Synskadades Riksförbunds valstugeenkät, som visade att hela 96 procent av partiernas valstugor saknade läsligt informationsmaterial, fick ett brett medialt mottagande.

Synskadades Riksförbund, distrikt och lokalföreningar har under året skickat 15 pressmeddelanden till medier via riksförbundets plattform. Pressmeddelanden mejlas även ut inom organisationen samt till Unga med Synnedsättning (US). Säkra handikappersättningen, levnadsnivåundersökningen och väntetider i ögonvården var några av de frågor vi vände oss till medierna med.

SRF i debatten

Följande debattartiklar kan noteras:

- ”Reformförslag slår hårt mot synskadade och döva”, Svenska Dagbladet den 26 februari.
- ”Valrörelsen ska vara tillgänglig för alla” som ett av förbunden i Lika Unika på Altinget Debatt den 26 mars.
- ”Offra inte grupper på digitaliseringens altare” i Svenska Dagbladet den 15 december, som ett av sex förbund.
- ”Paralympics i Stockholm skulle ge viktiga förebilder” i Dagens Nyheter den 25 december ihop med ytterligare två organisationer och Sveriges paralympiska kommitté.

Medlems- och givarregistret Surfa

I början av året genomfördes central avisering av medlemsavgifter för hela organisationen. Påminnelsebrev skickades ut under mars till de som inte hade betalat sin medlemsavgift.

Utbildningsinsatser av SURFA-administratörer har på olika sätt genomförts vid behov. Informationspass om registret har ingått vid träffar med distriktens kanslistor respektive branschföreningarna. Support och utbildning har även skett löpande via telefon och e-post. Registret har även tagit fram medlemsstatistik och underlag för ansökan om det statliga organisationsstödet.

Med anledning av stora problem med vår registerleverantör har ett arbete för att påbörja en upphandling av ett nytt medlems- och givarregister startats under senhösten.

Insamling/medelsanskaffning

SRF:s insamlingsverksamhet sker via våra 90-konton som kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll, www.insamlingskontroll.se.

SRF har tacksamt tagit emot arv, gåvor och överskott från lotterier under år 2018 på totalt 23 589 tkr (22 689 tkr). Testamenten/arv utgjorde 15% (32%) av de insamlade medlen: 3 560 tkr (7 241 tkr).

Minnesgåvor och hyllningar uppgick till 497 tkr (428 tkr). Att ge gåvor till SRF i samband med bortgång eller bemarkelsedag har en fortsatt tydlig ökning.

SRF får också ta del av avkastningen från Swedbank Humanfonden från fondsparare som sparar till förmån för SRF. Detta gav 68 tkr (58 tkr). Spontangåvor som inkom till riksförbundet uppgick till 90 tkr (45 tkr).

Lotterier

Vårt deltagande i lotteriet Månadslotten med den kompletterande produkten Månadslotten +, som administreras av Ideella Spel AB, har gett ett överskott till SRF på 5 878 tkr (1 983 tkr). Skillnaden i utdelning beror delvis på att lotteriperioden som gav utdelning 2017 enbart var på 6 månader jämfört med normala 12 månader. Ändringen av lotteriperiod är genomförd för att överskottet ska vara känt redan när man budgeterar nästföljande år. Det skapar en högre säkerhet i intäcksberäkningarna för budgetarbetet. Summan som går till förmånstagarna kan variera kraftigt från år till år, bland annat beroende på hur många av lotteriets storvinster som faller ut.

Månadslotten har SRF och Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) som förmånstagande organisationer. Nya avtal mellan SRF, SDR och Ideella Spel AB slöts under hösten 2017.

SRF:s intäkter från Folkspel/Bingolotto uppgick till 37 tkr (36 tkr). Det är den intäkt riksförbundet fått. Samtidigt är det så att Folkspels produkter som Sverigelotten och Bingolotto säljs av flera lokalföreningar och genererar på det viset ytterligare intäkter inom organisationen.

Vår kalender – Årets ledarhundsvälpar

SRF är med i ett årligen återkommande skandinaviskt kalendersamarbete kallat ”Årets ledarhundsvälpar” som är en kombinerad informations- och insamlingskampanj. Syftet är att dels öka kännedomen och kunskapen om SRF och dels ge möjlighet att ekonomiskt stödja organisationen.

Norges Blindförbund (NBF) var värdar för den årliga kalenderkampanjkonferensen, där SRF deltog tillsammans med Danskt Blindesamfund (DBS).

I Sverige skickades kalendern ”Årets ledarhundsvälpar 2019” ut till 2 miljoner svenska hushåll (1,75 miljoner). Kalendern har fått ett fortsatt mycket positivt mottagande. Utöver gåvor har den även genererat nya medlemmar och ett intresse för organisationen.

För helåret 2018 inkom kalendergåvor om 13 275 tkr (12 654 tkr), vilket är en fortsatt positiv ökning med 5 procent jämfört med föregående år. Nettointäkterna landade på sammanlagt 7,3 Mkr (7,3 Mkr). Att nettoöverskottet blev oförändrat kan främst förklaras med att kalendern skickades ut till 8,75% fler hushåll i syfte att nå en ökad informationseffekt.

Månadsgivare

För första gången har SRF erbjudit ett urval av våra kalendergivare att bli månadsgivare en testperiod som föll väl ut. 15 000 erbjudanden att bli månadsgivare ledde till inkomna gåvor på 184 tkr. Kostnaderna har motsvarat 107 tkr under 2018.

Det har funnits 168 unika månadsgivare under perioden mars–december. Av dessa kvarstod 162 stycken vid årsskiftet, som alltså genererar ett rent överskott så länge de kvarstår som givare.

Under 2018 har vi analyserat och utarbetat en plan för att etablera arbetsrutiner kring utskick och administration av månadsgivare. Förbundsstyrelsen beslutade under året att införa månadsgivande som en ordinarie insamlingsmetod. Arbetet med att få in nya månadsgivare kommer därför att fortlöpa framöver.

Lyckopenningen

Ända sedan år 1912 har ”Barnets lyckopenning” gett ett viktigt bidrag till organisationens verksamhet. Lyckopenningens omsättning ingår inte under arv, gåvor och överskott från lotterier ovan. Bruttoomsättningen uppgick år 2018 till 3 697 tkr (3 740 tkr).

Vi har under 2018 arbetat med att göra om Lyckopenningens hemsida samt att införa ett nytt betalsätt: Swish handel. Vi kan redan nu se ett stort intresse att betala med Swish vilket betyder att vi är lyhörda mot kundernas köpbeteende. Under 2018 har det även varit viktigt att lägga en grund för Lyckopenningens marknadsföringsstrategi som kommer att kunna implementeras till fullo under 2019. Lyckopenningen kommer i profileringen tydligare framhålla att överskottet är till förmån för SRF.

Företagssamarbeten

Under slutet av 2017 ingicks ett samarbete med optikerkedjan Specsavers. Temat för samarbetet är ”Tillsammans för en bättre ögonhälsa”. Målet var att via en ökad synlighet sätta fokus på frågor som rör ögonhälsan och samtidigt öka kännedomen om organisationen. En rapport

om ögonhälsa presenterades gemensamt av Specsavers och SRF i februari.

Under 2018 har Specsavers genomfört en rikstäckande kampanj i TV, tidningar och digitala annonser där SRF fått synlighet. SRF har också varit med i ett antal pressutskick som Specsavers genomfört. Vid VM i Goalball i juni 2018 syntes Specsavers och SRF tillsammans på kampanjmaterial som togs fram till evenemanget.

Beslutsorgan och granskning med mera Förändringar efter kongressen

SRF:s kongress 2017 ändrade stadgarna, och stärkte organisationsrådets roll. Därmed är nu kongressen och organisationsrådet riksförbundets högsta beslutande organ. Vid kongressen 2017 avskaffades granskningsutskottet, och det ersattes med verksamhetsrevisorer.

Ordinarie kongress hålls vart tredje år. Kongressen är framåtsyftande och beslutar om stadgar samt intressepolitiska och organisatoriska riktlinjer. Kongressen väljer förbundsstyrelse, auktoriserad revisor, verksamhetsrevisorer och valberedning.

Organisationsrådet behandlar årligen förbundsstyrelsens verksamhet och förvaltning, och tar ställning till årsredovisningshandlingar och fattar beslut rörande ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter. Organisationsrådet är därtill ett organ för information, diskussion, eventuella fyllnadsval och fattar beslut i frågor som ankommer på organisationsrådet.

Förbundsstyrelsens verksamhet och förvaltning granskas av en auktoriserad revisor samt verksamhetsrevisorer som är tre ordinarie och en ersättare. Revisorerna lämnar redogörelse för sin granskning till organisationsrådet.

Förbundsstyrelsen

Mellan kongresserna leds SRF:s löpande arbete av en förbundsstyrelse som består av tretton personer.

Under 2018 har förbundsstyrelsen haft följande sammansättning:

Håkan Thomsson, Tierp, ordförande

Niklas Mattsson, Fjärås, 1:a vice ordförande

Maria Thorstensson, Kristianstad, 2:a vice ordförande

Alireza Ghanbar Alipour, Göteborg

Agneta Elfving, Örebro
Roland Gustafsson, Eskilstuna
Per Karlström, Sollentuna
Jenny Näslund, Umeå
Laoko Sardar Abdulla, Växjö
Maria Sjötang, Västervik
Anita Svenningsson, Jönköping
Peter Tjernberg, Sundsvall
Annika Östling, Sundborn

Förbundsstyrelsen har under året haft elva sammanträden, varav fyra per telefon.

Inom sig utser förbundsstyrelsen ett arbetsutskott (AU) som under hela kongressperioden består av förbundsordföranden, 1:a vice förbundsordföranden och 2:a vice förbundsordföranden. Dessutom ingår två ytterligare förbundsstyrelseledamöter i AU enligt ett rullande schema.

AU bestod under perioden januari till och med maj av Håkan Thomsson, Niklas Mattsson, Maria Thorstensson, Anita Svenningsson och Annika Östling. För perioden juni till och med december har AU utgjorts av Håkan Thomsson, Niklas Mattsson, Maria Thorstensson, Alireza Ghanbar Alipour och Roland Gustafsson. AU har haft sju möten under 2018.

Förbundsstyrelsens ledamöter har mellan sig fördelat uppgiften att vara kontaktpersoner till distrikt, branschföreningar och Riksorganisationen Unga med Synnedsättning (US).

Revisorer

För att granska förbundets verksamhet och förvaltning valde kongressen 2017 auktoriserade revisorn Svante Nylén från Grant Thornton Sweden AB (GT), med auktoriserade revisorn Johan Andersson, GT, som ersättare. Dessutom utsågs tre ordinarie verksamhetsrevisorer samt en ersättare: Margaretha Häll-Assarsson, sammankallande, Tommy Andersson och Per Karlsson, och som ersättare Eva Söderström. I samband med organisationsrådet den 15 juni lämnade Svante Nylén sitt uppdrag. Auktoriserade revisorn Johan Andersson blev då ordinarie, och auktoriserade revisorn Johanna Hellström från GT utsågs till ersättare.

Valberedning

Vid kongressen 2017 tillsattes följande valberedning:

Eva Björk, sammankallande, Robert Balte, Dan Jonsson, Petter Lindström, Lise-Lott Naess, Elvira ”Vispen” Sjöblom och Camilla Svensson.

Till vår stora sorg avled Eva Björk i december 2017. Vid organisationsrådet den 26 januari tillsattes därför ett beredningsutskott för att ta fram förslag till fyllnadsval av en ledamot samt sammankallande. Vid organisationsrådet den 15 juni valdes Kicki Lundmark till ledamot och tillika sammankallande i valberedningen. Valberedningen har haft ett uppstartsmöte under hösten 2018.

Organisationsrådet

Organisationsrådet består av ombud för distrikt och branschföreningar. Dessutom medverkar förbundsstyrelsen, granskare, valberedare, representanter för Unga med Synnedsättning med flera.

På organisationsrådet den 26 januari diskuterades arbetet för att få behålla schablonen i handikappersättningen. De områden som prioriterats av kongressen 2017, det vill säga habilitering och rehabilitering samt medlems- och organisationsutveckling togs upp, liksom planerna för ett stort medlemsforum år 2019.

Den 15 juni sammanträdde det ordinarie organisationsrådet på Stockholm Waterfront Congress Centre. Med anledning av organisationsrådets nya roll fastställdes riktlinjer för organisationsrådets arbetsformer. En rapport om det framgångsrika intressepolitiska arbetet vad gäller handikappersättningen lämnades.

En rapport om åtgärder med anledning av bifallna kongressmotioner gick igenom. Revisionsberättelsen och verksamhetsrevisorernas rapport behandlades, liksom förbundsstyrelsens verksamhetsberättelse, och den ekonomiska årsredovisningen fastställdes. Därefter beviljades styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för år 2017.

Bland andra ärenden som togs upp kan nämnas Medlemsforum 2019 och ett utkast till handlingsplan för medlemsutveckling. Iris Förvaltnings VD Lotta Malkar medverkade under en diskussion om synskaderörelsens konferens- och rekreationsanläggning Almåsa. Bland annat lovade Lotta Malkar att en bassäng för motionssimning ska återuppbyggas.

Branschföreningsträff

Årets träff för branschföreningarna genomfördes på SRF-kansliet i Enskede den 28 februari. Träffen samlade deltagare från nio av branschföreningarna.

På programmet stod bland annat genomgång av de nya stadgar som gäller för branschföreningarna efter kongressen 2017. Vidare redogjorde Gunilla Thomsson för de interna ekonomiska stöd som kan sökas från riksförbundet, och Per-Arne Krantz berättade om de olika möjligheter som finns att söka bidrag från Synskadades Stiftelse och Stiftelsen KMA. Frågor och svar rörande vårt gemensamma medlemsregister stod också på programmet.

Branschföreningen för synskadade afrikaner

Under ett par år hade ingen fungerande verksamhet funnits i vår branschförening för synskadade afrikaner, och föreningen hade inte uppfyllt sina skyldigheter som branschförening. Föreningens ordförande hade inte gått att komma i kontakt med sedan oktober 2017. Detta ledde fram till att föreningens samtliga medlemmar kallades till ett möte på SRF-kansliet i Enskede den 20 mars. En enda medlem deltog.

Efter detta möte kunde konstateras att föreningen inte var aktiv. Därför beslutade förbundsstyrelsen, vid sitt möte den 26–27 april, att föreningen inte längre är en branschförening inom SRF.

DOFS

En så kallad DOFS, det vill säga kompetensutveckling för distrikts- och branschföreningsordförande och förbundsstyrelsen, genomfördes på Almåsa den 21–23 september. Förutom kompetensutveckling fyller DOFS:en en viktig funktion för diskussioner, erfarenhetsutbyte och social gemenskap.

Ledarskap och det goda samtalet, metoder för intressepolitiskt arbete, handlingsplanen för medlemsutveckling, ekonomiskt och personellt stöd, stadgefrågor och Medlemsforum 2019 togs upp under dessa dagar. Det mest uppskattade passet hade rubriken ”Rätten till fungerande kollektivtrafik och färdtjänst i vardagslivet – problem, utmaningar och lösningar”, med Andreas Pettersson, lektor i offentlig rätt vid Södertörns högskola, som föreläsare.

Samverkan inom funktionshinderrörelsen

SRF är en av sex funktionshinderorganisationer som samarbetat inom Lika Unika – federationen mänskliga rättigheter för personer med

funktionsnedsättning. Inom Lika Unika samverkar Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB), Hörselskadades Riksförbund (HRF), Neuroförbundet, Riksförbundet för rörelsehindrade barn och Ungdomar (RBU), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) och Synskadades Riksförbund (SRF) med utgångspunkt från FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Neuroförbundet lämnade Lika Unika den 31 december 2018.

Under 2018 har Håkan Thomsson varit ordinarie styrelseledamot och Maria Thorstensson har haft en ersättarplats i Lika Unikans styrelse. I december beslutade SRF:s förbundsstyrelse att begära utträde ur Lika Unika från och med 2020-01-01.

SRF har en nära relation till Riksorganisationen Unga med Synnedsättning (US). US kan utse deltagare med yttrande- och förslagsrätt till SRF:s kongress och organisationsråd. En samarbetsgrupp har bildats där SRF representeras av Roland Gustafsson och Anita Svenningsson.

Funktionsrätt Sveriges nya ordförande Elisabeth Wallenius bjöds in till SRF, och hon gästade oss den 7 maj. Vi värnar om goda relationer mellan SRF och Funktionsrätt Sverige.

SRF är medlem i MyRight, som tidigare fungerat som funktionshinderrörelsens ramorganisation för folkrörelsebistånd. Från och med 2018 har MyRight en delvis ny roll inom det internationella utvecklingssamarbetet. MyRight tar ett ökat ansvar för projekten och söker medel hos ramorganisationen Forum Syd.

Fram till MyRights årsmöte ingick Dan Berggren, SRF, i MyRights styrelse. Efter årsmötet ingår Per Karlström, SRF, i styrelsen.

Representation

SRF utser sju av nio styrelseledamöter i Synskadades Stiftelse. Enligt stiftelsens stadgar ska ordföranden i Synskadades Riksförbund erbjudas att vara stiftelsens ordförande. Synskadades Stiftelse är ensam ägare till företaget Iris Förvaltning AB som i sin tur äger synskaderörelsens konferens- och rekreationsanläggning Almåsa.

SRF har utsett eller nominerat personer i följande styrelser för företag, organisationer och stiftelser: Iris Förvaltning AB, Almåsa, Unik Försäkring, Lika Unika, Föreningen För Synrehabilitering (FFS), European Blind Unions styrelse och EU-kommission (liaising commission), MyRight, Nordiska ministerrådets funktionshinderråd, Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande (NTF), Synfrämjandet, Ögonfonden, World Blind Unions kvinnokommitté, Ebba Danelius stiftelse, Familjen Ahlstedts stiftelse, Gerda Roos-Bobergs stiftelse, Gustaf och

Elsie Erssons Donationsfond, Margit Thyselius fond för blind ungdom, Otto Lundgrens stiftelse, Professor och fru J. G. Edgrens stiftelse, Stiftelsen Svenska Centralkommittén för Rehabilitering (SVCR) samt Talboks-fonden.

SRF har nominerat personer till de statliga nämnderna Punktskriftsnämnden och Taltidningsnämnden.

SRF har under 2018 haft representanter i följande samarbetsorgan med myndigheter: AF syn/hörsel/dövs brukarråd, RAR (rådet för arbetslivsinriktad rehabilitering), Boverkets tillgänglighetsråd, Konsumentverkets funktionshinderråd, Trafikverkets nationella tillgänglighetsråd, SJ:s funktionshinderråd, Myndigheten för delaktighets samråd (på Lika Unika-mandat), Myndigheten för tillgängliga mediers brukarråd, Post- och telestyrelsens samrådsgrupp, Socialstyrelsens funktionshindernämnd, Skolinspektionens samrådsgrupp, Skolverkets samrådsgrupp, Specialpedagogiska Skolmyndighetens intresseråd samt Sveriges Televisions brukarråd (om uppläst text och syntolkning). Håkan Thomsson är utsedd av regeringen att ingå i Myndigheten för delaktighets insynsråd. Han har också (nominerad av Lika Unika) varit expert i LSS-utredningen.

SRF har medverkat i juryn samt vid utdelningen av Synskadades Stiftelses hederspris på ljudboksområdet. Prisutdelningen skedde vid Storytels ljudboksgala på Vasateatern i Stockholm på kvällen den 5 mars.

Personal och kansli

Rikskansliet

Antalet anställda vid rikskansliet i december 2018 var 56 personer att jämföra med 60 år 2017, 64 år 2016, 65 år 2015, 64 år 2014, 63 år 2013, 64 år 2012, 59 år 2011, 67 år 2010 och 72 år 2009. Omräknat till heltidstjänster var antalet tjänster 52,4 år 2018 att jämföra med 54 år 2017, 58,2 år 2016, 60,4 år 2015, 58,3 år 2014, 57 år 2013, 54 år 2012, 54 år 2011, 63 år 2010 och 67 år 2009.

Av de 56 anställda år 2018 var könsfördelningen 37 kvinnor, 18 män och 1 annan, vilket innebär att 66,1% av de anställda var kvinnor, 32,1% män och 1,8% annan könsidentitet. Av de anställda var 22 personer synskadade och 34 seende, det vill säga 39,3% synskadade (31,7%) och 60,7% seende (68,3%).

Rikskansliet har en ledningsgrupp som består av kanslichefen, övriga chefer samt förbundsordföranden. Under första halvåret 2018 beslutade förbundsstyrelsen om en omorganisation, vilken i huvudsak trädde

i kraft från den 1 juli. Denna innebar att tjänsten som kommunikationschef upphörde. Den har dock i praktiken inte funnits sedan den 1 december 2017. Omorganisationen innebar vidare bland annat att marknadsenheten läggs under kanslichefen och redaktionen läggs under chefen för medlems- och uppdragsverksamheten.

Ledningsgruppen har under 2018 haft följande sammansättning:

- Ulrika Norelius Centervik, kanslichef/administrativ chef, inklusive marknadsenhet

- Lena Ridemar, individstödschef, efter omorganisationen ändrat till chef för medlems- och uppdragsverksamheten

- Neven Milivojevic, intressepolitisk chef till och med november

- Håkan Thomsson, förbundsordförande och tillförordnad redaktionschef januari–juni och tillförordnad intressepolitisk chef under december

- Boris Samuelsson, till och med den 12 juni

SRF hyr kanslilokaler av Iris Förvaltning AB. Vårt kansli ligger på Sandsborgsvägen 52 (plan 2) i Enskede, strax söder om centrala Stockholm, vid tunnelbanestationen Skogskyrkogården.

Personal- och arbetsgivarstöd

Alla organisationsled som har anställt personal har själva fullt arbetsgivaransvar för sin personal. Distrikt och föreningar som är arbetsgivare erbjuds att köpa löneservice från riksförbundet. 2018-12-31 var det 25 lokala arbetsgivare som upprättat avtal om löneservice hos riksförbundet. Avtalet innebär att riksförbundets personalhandbok och policydokument ska följas i tillämpliga delar.

I arbetsgivarstödet till distrikt och föreningar ingår kontinuerlig kontakt med arbetsledarna. Hjälp och stöd kan lämnas vid kontakt med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt kontakter med facket och stöd vid förhandlingar och eventuella omorganisationer. Detta stöd regleras genom framtagna riktlinjer. De distrikt och föreningar som är anslutna till löneservicen erbjuds också utbildning/fortbildning för arbetsgivare, arbetsledare och personal.

Den 2–23 februari anordnades en kurs för ordinarie arbetsledare. På programmet stod kollektivavtalet, förhandlingar och förhandlingsteknik, dataskyddsförordningen, telefoni via riksförbundet, nyheter inom medlemsregistret, arbetsledarrollen, löneprocessen 2018 samt erfarenhetsutbyte.

En kurs öppen för arbetsgivare ordnades den 24–26 augusti. Kursen hade denna gång tyngdpunkt på hållbar arbetsmiljö för ett hållbart arbetsliv. Dessutom togs följande punkter upp: Hemligheter och myter

– hur stärker vi SRF:s påverkansarbete, nya dataskyddsförordningen – GDPR i teori och praktik, möjligheter och villkor för ombudsmanna/ verksamhetsutvecklartjänster samt nyheter inom löneservicen. Förutom detta gavs möjlighet till erfarenhetsutbyte.

Under 2018 har riksförbundet erbjudit distrikt och föreningar med anställd personal att genomföra arbetsgivarutbildningar för hela styrelserna. 2018 har sådana utbildningar genomförts vid 11 tillfällen i distrikt och föreningar.

Den 12–13 september 2018 arrangerades en central utbildning för kanslisterna och administratörerna i distrikt och föreningar. Tyngdpunkten denna gång låg på nya datalagen, medlemsregistret Surfa, medlemsutveckling, information om kollektivavtalad pension och försäkringar, personalhandboken, reseräkningar samt erfarenhetsutbyte.

Den årliga introduktionskursen för nyanställda vid rikskansliet, i distrikt och föreningar genomfördes den 2–22 mars.

Synskadades Museum och SRF:s Arkiv

Museets uppgift är att visa upp och tillgängliggöra synskadades historia för synskadade själva, allmänheten och forskare. Vi har fortsatt ta emot museibesökare i begränsad omfattning. Faktaförfrågningar till museet har besvarats. Vi medverkar i olika nätverk och sammanhang för att lyfta synskadeperspektivet till andra museer och andra inom kultursektorn.

Två längre historiska artiklar, och tre kortare har publicerats i Perspektiv. Museet höll ett föredrag på Handikapphistoriska föreningens vårmöte angående specialmuseer.

Under året har SRF Arkiv arbetat med att få ett systematiskt organisationsarkiv med digitalt sökbara arkivförteckningar. Bland annat har en projektanställd arkivarie varit anställd (i tre månader) som ordnade och förtecknade De blindas förenings arkiv.

En inspektion från Riksarkivet genomfördes avseende Ledarhundsverksamheten. Generellt tyckte myndigheten att vi hade bra kunskap om arkiveringsfrågor. Ett par förelägganden inkom, som ska vara åtgärdade senast juni 2019.

Under året har mycket av arbetet rört GDPR, och nya dokumenthanteringsplaner har tagits fram efter regelverket.

SRF:s historia

Arbetet med att framställa en skrift om SRF:s historia har fortsatt under året, och en ljudbok med intervjuer med veteraner i SRF håller på

att göras. Den skrivna boken är i sitt slutskede och ska lanseras vid SRF:s Medlemsforum 2019. Även ljudboken färdigställs under 2019.

Den nya datalagen

Den av EU beslutade dataskyddsförordningen, GDPR, trädde i kraft i maj, då ny svensk datalagstiftning infördes. Kansliet har tagit hjälp av juridisk kompetens för att informera personalen och göra rätt vid upprättande av nya rutiner.

Under våren kartlades vilka personuppgifter som vi samlar in och i vilket syfte. Kartläggningen har bland annat omfattat medlemmar, kalendergivare, månadsgivare, köpare av Lyckopenningen, minnesgåvor, personer som söker enskilda bidrag och stipendier, personal samt kurs/läger och reseverksamhet. Personuppgiftspolicyn har uppdaterats och en åtgärdsplan samt en registerförteckning har upprättats. Information med mallar och tips har också under perioden sänts ut till distrikt och föreningar.

Slutord

Engagemanget i synskadefrågor, vår sociala gemenskap och arbetet för delaktighet och jämlikhet är SRF:s motor. Det finns en inbyggd styrka och trovärdighet i att det är synskadade själva som driver vår organisation. Att själv ha en synskada ger en förtrogenhetskunskap som måste tas tillvara om samhället ska utvecklas så, att alla synskadade individer kan bli fullt delaktiga.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs den 13 december år 2006. Den har ratificerats, och gäller i Sverige sedan år 2009. FN:s hållbarhetsmål, Agenda 2030, är också användbara verktyg för att förbättra situationen för personer med funktionshinder.

Lagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 2015, som klassar otillgänglighet som diskriminering, var ett steg i rätt riktning. Den 1 maj 2018 skärptes lagen, men det är tveksamt om den är tillräckligt tydlig för att göra all diskriminering av personer med synskador olaglig. Vi måste även verka inom EU för att få till stånd ett tillgängligare samhälle.

Förbundsstyrelsen vill slutligen tacka vår kunniga personal och alla förtroendevalda och medlemmar för ett bra verksamhetsår 2018. Vi vill också rikta ett varmt tack till alla övriga personer, stiftelser och andra organisationer som på olika sätt gett sitt stöd till SRF och vår verksamhet.

Almåsa den 17 april 2019

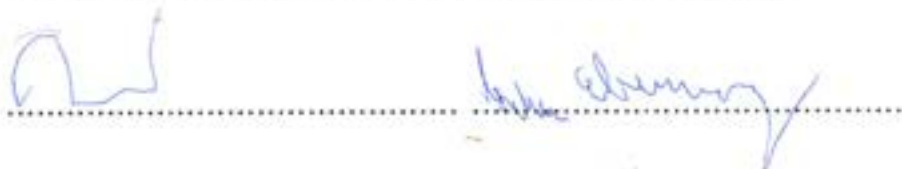
Håkan Thomsson, förbundsordförande

Niklas Mattsson, 1:a vice förbundsordförande

Maria Thorstensson, 2:a vice förbundsordförande

Alireza Ghanbar Alipour

Agneta Elfving

Roland Gustafsson

Per Karlström

Jenny Näslund

Laoko Sardar Abdulla

Maria Sjötang

Anita Svenningsson

Peter Tjernberg

Annika Östling

Synskadades Riksförbund är landets företrädare för personer med synnedsättning.

Detta material finns i följande versioner: på papper i tryckt text, som punktskrift, som word-fil, samt inläst på CD i DAISY-format. Beställs hos SRF Kontorsservice, tel: 08-39 92 20 eller via e-post: kontorsservice@srf.nu

Synskadades Riksförbund · 122 88 Enskede
tel: 08-39 90 00 · fax: 08-39 93 22
info@srf.nu · www.srf.nu

Stöd gärna vårt arbete.
Pg 90 00 90-2